

אהר מוועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

שיעורים בספה"ק אור החיים הק'
מכ"ק מרן האדמו"ר שליט"א [313]

אמרי קודש מכ"ק אדמו"ר שליט"א [311] דברות קודש משנים עברו [34] הרה"צ ר' מנחם מנדל גולד שליט"א אב"ד לובלין פרשת השבוע [1] מדור הניגונים [7] הרה"ג ר' נח גולדברג משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - עובדות וסיפורי צדיקים מתלמידי הבעש"ט [437] שיעורים בספר אור החיים ואלשיך הקדוש - הרה"ג ר' אלימלך שטער [434] הרה"ג ר' יוסף חיים גרינולד - פרשת השבוע [435] הרה"ג ר' יהודה אריה אשכנזי - הלכות [436]

חדש! מדור פולין תשפ"ד [5171226]

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אמרי קודש

תש"ע - ליל שבת קודש
בארא פארק

ניתנה זאת המתנה שיהא נחשב כישראל, והיינו טעמא כיון שמסר נפשו על קידוש השם בכבשן האש, ועשה זאת שלא כדין דהרי בן נח אינו מצווה ביהרג ואל יעבור (רמב"ם הל' מלכים פ"ה ה"ב), ואדרבה בן נח המוסר נפשו ליהרג על קידוש ה' מתחייב בלאו ד'אך את דמכם לנפשותיכם וגו'" (בראשית יח, יט) ואסור לו למסור עצמו למיתה (עי' משל"מ הל' מלכים שם), ומה שעשה כן אברהם אבינו היה זה למען קדושת שמו יתברך, הגם דהיה חושב בדעתו שיענש בעולם הבא על מסירות נפשו, אפילו הכי השליך נפשו מנגד ומסר את עצמו בעולם הזה ובעולם הבא, בעבור אהבתו יתב"ש. וגלל כן דין הוא שיבוא על שכרו שיצא מכלל בן נח ויהיה בכלל ישראל, אך במה דברים אמורים לגבי אברהם עצמו, אבל בניו אחריו נשארו כדמעיקרא ולא יצאו עדיין מכלל בן נח.

ברם אחי יוסף סברי, דשכרו של אברהם היה שגם זרעו הבא אחריו המקבלים התורה ברצונם. גם הם דינם כישראל, וכמו שנאמר באברהם (בראשית יח, יט) 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' וגו'', ואם כן דין הבנים כדין האב.

והנה עוד נפק"מ יהא בין שיטת האחים לשיטת יוסף, והוא בההתייחסות להניסים שהיו לישראל במצרים וביציאתם ממצרים, דלסברת יוסף שעד קבלת התורה היה דינם של ישראל כבני נח, א"כ אין לשדד המערכה בשביל הבנים קודם קבלת התורה, והשידוד שהיה במצרים היה מההבטחה שניתנה לאברהם 'וגם את הגוי וגו' דן אנכי ואחרי כן יצאו וגו'" (בראשית טו, ד), אבל הניסים שאחר יציאתם ממצרים

א ובדין ישראל אכן שפיר מסר עצמו למיתה וכדין עשה, ובוזה הוי שכרו מדה כנגד מדה.

המשך בעמ' הבא <<

והוא דלכאו' יקשה עדיין על פי הא דביאר הפרשת דרכים מאמר הגמ' (שבת קנו, א) ו'יוצא אותו החוצה (בראשית טו, ה), אמר אברהם לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם בן ביתי יורש אותי, אמר לו לאו כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך, אמר לפניו רבוננו של עולם נסתכלתי באיצטגנינות שלי ואיני ראוי להוליד בן, אמר ליה צא מאיצטגנינות שלך שאין מזל לישראל. ולכאורה תמוה הוא על מה שאמר אברהם להשם יתברך, ראיתי באיצטגנינות, וכי לא ידע שהשם יתברך ברא במאמר פיו כל צבאם, ויכול לשדד מערכת השמים כרצונו, ומה לו לחשוש ממאי דמזליה חזא.

והביא בשם הפרשת דרכים שביאר, שאברהם אבינו סבר שיש לו דין בן נח, וידע שאין השם יתברך משדד המערכות ואינו עושה ניסים חוץ מדרך הטבע, רק עבור ישראל המקבלים את התורה, וכמ"ש 'אין מזל לישראל', ולפיכך סבר אברהם אבינו שבעבורו לא ישנה השם יתברך את מערכת הבריאה, מפני שיש לו דין בן נח קודם מתן תורה, והשיב לו השם יתברך אין מזל לישראל, והיינו כיון שאתה מרצונך קבלת עליך התורה יצאת מכלל בני נח, ונכנסת כבר בגדר ישראל על כן צא מאיצטגנינות שלך, כי בעבורך אשדד את מערכת השמים, ומאי דעתך דקאי צדק - שהוא מזל שלך במערב, מהדרנא ומוקמינא ליה במזרח (גמ' שם וברש"י) ותזכה לבנים.

ולכאו' על פי ביאורו זה בגמ', יקשה דאם כן מצינו שהסכים הקב"ה על זה שאברהם יצא מכלל בן נח לגמרי ויש לו דין ישראל, וא"כ במה נחלקו יוסף ואחיו, הא שפיר צדקו האחים שדין ישראל למו.

וביאר באגרא דכלה, דאכן גם יוסף והשבטים ידעו כל זאת אך בזה נחלקו, דיוסף סבר שרק לאברהם אבינו לבדו

הים ראה וינס (תהלים קיד, ג), ובמדרש תנחומא (פרשת נשא ל) מה ראה, ארונו של יוסף ראה. ויש להבין מה גרם לים לנוס ולהבקע מפני ארונו של יוסף.

ויבואר בהקדם מה דאיתא במדרש (בראשית רבה פד, ח), לכו חזו מפעולות אלקים וגו' וסמיק ליה הפך ים ליבשה (תהלים סו, ה-ו), למה 'וישנאו אותו' (בראשית לו, ד), כדי שיקרע הים לפניו, וגם דברי המדרש הללו צריכים ביאור, מה טעם הוא זה דכדי שיקרע הים לפניו על כן שנאו השבטים את יוסף.

ובאגרא דכלה בפרשתנו כתב לבאר, ובהקדם דאיתא במדרש (בראשית רבה כד, ז. ירושלמי פאה ד, א) על הכתוב (בראשית לו, ב) 'ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם', מה אמר, רבי מאיר אומר חשודים הם בניך על אבר מן החי, ע"כ, וקשה היתכן כזאת לחשוד בבני יעקב שאכלו אבר מן החי.

והביא שם לתרץ בשם הפרשת דרכים (בדרוש הראשון), שיוסף ראה אותם חותכים בשר מבהמה מפרכסת מבית השחיטה קודם שתצא נפשה, ודבר זה אסור לבני נח כי עדיין לא יצאת נפשה (רמב"ם הל' מלכים פ"ט ה"ב), ולישראל מותר כיון שהותרה בשחיטה (רמב"ם הל' שחיטה פ"א ה"ב), ובוזה היה מחולק יוסף עם אחיו, שהשבטים היו סוברים דכיון שמאברהם ואילך כבר קיבלו עליהם כל התורה לקיימה עד שלא ניתנה (עי' יומא כח, ב. קידושין פב, א), כבר יצאו מכלל בני נח בין להקל ובין להחמיר, ומותרת להם מפרכסת, ויוסף היה סבור דקודם מתן תורה יש להם דין בני נח ואם כן אין בידם להקל בדיני התורה רק להחמיר בהם, ולפי דעתו אמר שחשודים על אבר מן החי.

והוסיף שם לבאר המחלוקת הנ"ל שנחלקו האחים עם יוסף אם דינם כבני נח או לאו,

לא היו מצד ההבטחה לאברהם רק בשביל הבנים לבד, מה שאין כן לסברת השבטים שיצאו גם הם לגמרי מכלל בני נח ונחשבים כמקבלי התורה, תשודד המערכה בשבילם, גם בזולת ההבטחה לאברהם אבינו ע"ה.

ובזה כתב באגרא דכלה לכאר דברי המדרש למה וישנאו אותו, דלכאו' הלא לשיטתו כדת אמר, דהלא הוא סבר שלא יצאו עדיין מכלל בני נח ואסור להם לאכול מפרכסת, ולזה אמר כדי שיקרע להם הים, והיינו כיון דלשיטתו של יוסף לא יזכו לנס דקריעת ים סוף שהוא שידוד מערכות הטבע, דכיון דדינם כבני נח לא יעשה להם השם יתברך ניסים חוץ לטבע. אבל לשיטתם הם שסברו שכבר יצאו לגמרי מכלל בני נח ונחשבים כישראל, אם כן שפיר יהיו ראויים לנס דקריעת ים סוף, עכתדה"ק.

ועתה נתנה ראש ונשובה לדברי המדרש הניצב בריש אמרינו, 'הים ראה וינס, מה ראה - ארונו של יוסף ראה', ותמהנו על הקשר בין הדברים. והנה לפי דבריו הק' של האגרא דכלה לכאו' תגדל הקושיא בדברי המדרש הנ"ל, דלכאורה אדרבה איפכא מסתברא, דבשביל שראה הים את ארונו של יוסף לא היה צריך להקרע דהרי יוסף היה סבור שיש להם דין בן נח ולא ראוי להיות להם ניסים חוץ לטבע, והאיך היתה זאת שבשביל שראה ארונו של יוסף בדוקא נבקע.

אך יש לומר על פי הא דאיתא במדרש תנחומא (ויגש ה) על הכתוב (בראשית מה, א) 'ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי, ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו'. באותה שעה ולא יכול יוסף להתאפק, אמר רבי שמואל בר נחמן, לסכנה גדולה ירד יוסף, שאם הרגוהו אחיו, אין בריה בעולם מכירו, ולמה אמר הוציאו כל איש מעלי, אלא כך אמר יוסף בלבו מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים, ע"כ.

והיינו, דיוסף עשה מעשה של מסירות נפש, דבשעה שאמר הוציאו כל איש מעלי היו יכולין להורגו, ואף על פי כן בשביל שלא היה יכול לסבול שיהיו מצרים נצבים עליו, ושומעין שאחיו מתביישין ושומעין חרפתו בהתודעו להם, מסר נפשו, וכמו שכתב רש"י.

והנה הלבנת פני חבירו דומה לרציחה, וכדאיתא בגמרא (ב"מ נח, ב) 'תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק, כל המלבין פני חבירו ברבים כאילו שופך דמים, אמר ליה שפיר קאמרת, דחזינא ליה דאזיל סומקא ואתי חורא'.

והנה רק ישראל נצטוו ביהרג ואל יעבור על לאו דרציחה, ובן נח אינו מצווה בכך, ואדרבה לבן נח הוא איסור גמור שיהרג, וצריך שיעבור ואל יהרג, ולפי זה לכאו' אמאי הסתכן יוסף בעצמו שלא לבייש את אחיו, והלא לשיטתו יש לו דין בן נח, י"ל שעשה כן על דרך שמסר אברהם אבינו נפשו, וכאמור לעיל דבעבור קדושת שמו יתברך מסר את עצמו בעולם הזה ובעולם הבא, והגם דשיער בדעתו והיה סבור שיענש בעולם הבא על מסירות נפשו, אף על פי כן באהבתו אותו יתברך השליך את נפשו מנגד עבור כבוד שמו יתברך.

אמור מעתה דבמה שנתראה יוסף לאחיו הגם החשש דשמא יהרג, מעשה זה היה מסירות נפש בזה ובכא דוקא אי ניזיל בשיטתו דיוסף שהיה לו דין בן נח, אבל אי ניזיל בשיטת שאר האחין לא היה זה מעשה של מסירות נפש בזה ובכא, שהרי מחוייב למסור נפשו על ההלבנה כמו על הרציחה. וזהו שאמר המדרש, הים ראה וינס, מה ראה, כלומר כיון שנצרכו אז ישראל לנס ושינוי הטבע והיו זקוקים לזכותה של מסירות נפש, ואם כן באיזה זכות נבקע להם הים ונשתנה הטבע בעבורם. ארונו של יוסף ראה, דבזכותו של יוסף שמסר נפשו היפך הטבע הגם שלשיטתו היה אנוס ופטור, וגם אסור להסתכן בדבר, ע"ז נעשה להם נס זה של קריעת ים סוף שהוא למעלה מן הטבע.

ואדאיתנין להכא יבואר בזה בפנים נוספות דברי המדרש ד'וישנאו אותו' (בראשית לו, ד) 'כדי שיקרע הים לפניהם', והוא, דלשיטתם של האחין דדינם כדין ישראל הרי ממילא שייך שידוד המערכות למעלה מן הטבע, ושפיר יבקע להם הים, אמנם לשיטתו של יוסף דדינם כבן נח הלא נצטרך לענין של מסירות נפש כדי להמשיך זה הנס וכאמור, ולזה שנאו אותו ומכרוהו למצרים כי ידעו ברוח קדשם שכשיוסף יהיה במצרים יבא לידו מעשה של מסירות נפש, וימסור את נפשו בעבור כבוד שמו, ועל ידי זה יעורר שישדד השם יתברך מערכות השמים ויקרע להם הים גם לשיטתו.

עוד י"ל בדברי המדרש (תנחומא נא ל) מה ראה ארונו של יוסף ראה, על פי דברי המדרש תנחומא (ויגש ה) שהובא לעיל על הכתוב (בראשית מה, א) 'ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו' באותה שעה ולא יכול יוסף להתאפק, אמר

ב עיין רמב"ם (מלכים פ"א ה"ב), ובמשנה למלך ויד הרמב"ם שם.

רבי שמואל בר נחמן, לסכנה גדולה ירד יוסף, שאם הרגוהו אחיו, אין בריה בעולם מכירו, ולמה אמר הוציאו כל איש מעלי אלא כך אמר יוסף בלבו מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים, ע"כ.

והנה איתא בירושלמי (דמאי פ"א ה"ג, דף ד, א.) רבי פנחס בן יאיר הוה אזל לבית וועדא, הוה גיניי גביר, אמר ליה, גיניי, מה את מנע לי מן בית וועדא, ופליג קומוי ועבר, אמרו ליה תלמידיו, יכלין אנן עברין, אמר לון, מאן דידע בנפשיה דלא אקיל לבר נש מן ישראל מן יומי יעבור, ע"כ. וחזינן מהירושלמי דמי שמקפיד לא להלבין פני חבירו זוכה לנס שיבקע לו הנהר.

ועל פי זה יתבאר דברי המדרש, דכיון שראה הים ארונו של יוסף, איכר זכותיה דיוסף צדיקא שחס על כבוד אחיו שלא לביישם ולכן נקרע הים בשבילו ובזכותו.

תשע"ג - ליל שב"ק - בני ברק

ויקח משה את עצמות יוסף עמו (שמות ויקח יג, ט). ובמדרש (שמות רבה כ, ט), ויקח משה את עצמות יוסף עמו, עליו הכתוב אומר (משלי י, ה) חכם לב יקח מְצוֹת, שכל ישראל היו עסוקים בכסף וזהב ומשה היה עסוק בעצמות יוסף, ובמכילתא (הקדמת בשלח) הודיע חכמתו וחסידותו של משה, שכל ישראל עוסקין בכזה ומשה עוסק במצות עצמות יוסף.

מזן אדמו"ר ז"ל דבר בק' דיש להבין למה קרא למשה חכם בזה שבחר והעדיף להתעסק בעצמות יוסף, יותר מאשר להתעסק בביזת הכסף וזהב, מה חכמה יש כאן והא צדקות וחסידות יש כאן, ויותר היה לו לומר הלשון צדיק, וכבר הקשו כן בספרים רבים, גם במהרש"א (פוסטא יג, א) עמד על כך.

וביאר אדמו"ר דיש לומר דהנה ישראל שהתעסקו בביזת מצרים בכסף וזהב קיימו בזה גם כן רצון השי"ת, שהרי מצווים ועומדים היו על זאת וכדכתיב (שמות יא, ב) דבר נא באוזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב, אך מצוה זו כיון דיש בה גם הנאה בצדה יש בה חשש פניה, אבל משה רבינו ע"ה בחכמתו בירר ולקח לעצמו להתעסק

ג רבי פנחס בן יאיר הלך לבית הוועד, וגבר הנהר גיניי ועלה על גדותיו, א"ל וכי אתה תמנע ותעכב אותי מליך לבית הועד, ונחלק לפניו ועבר, אמרו לו תלמידיו, יכולין גם אנחנו לעבור, אמר להם, מי שידוע בנפשו שלא ביזה לבר ישראל מימיו, הוא יעבור ולא ינזק, ואם לאו לא יעבור.

במצוה זו של עצמות יוסף דייקא, שאין לו בהם הנאה של כלום והיא בלא פניות, וזו היא חכמתו ולכך קרא עליו במדרש הכתוב חכם לב יקח מצות, עכ"ד.

וכע"ז איתא גם בספר ישועות יעקב (על התורה - בשלח), והביא שהקשה הר"א מזרחי דהרי מצות ה' היתה להתעסק בביזה כמשאז"ל (ברכות ט, א) לך אמור להם שישאלו כלי כסף וכו'. וכתב בביאור הדבר דבלא"ה תמוה מאי ענין חכמה לזה, והרי צדקה תחשב לו למשה מה שנתעסק בעצמות, וכסף וזהב לא יחשב בעיניו, וביאר הענין עפ"י הידוע דיש שני ענינים בקיום המצות לפלס הדרך בהתחזקות המצות, כי באמת העושה מצוה שהגוף נהנה ממנה והוא אינו מתכוין אלא לקיום המצוה לשמה שכרו גדול מאוד, אך במצות שבלא"ה אין הגוף נהנה מהם אין שכרו מרובה כ"כ, ואם ב' המינים האלו יבאו כאחד לפני איש ההמוני אזי ידבק עצמו בהמין הראשון, ששכרה של המצוה הזאת כשהוא עושה לשם שמים נעלה יותר, אך החכם בדורו כשיהיו לפניו ב' מיני מצות האלו לעשות, ידבק עצמו בהמין השני, הגם ששכר מצוה זו מועט מן הראשון.

וטעם הדבר הוא, דהאיש ההמוני אין ההמון לומדים ממנו, אבל החכם שההמון העם לומדים ממנו יראו וכן יעשו, אם יברר ויבחר לעסוק במצוה שיש בה הנאת הגוף, ילמדו ההמון ממנו לעסוק ג"כ במצוה הזאת, והם לא ידעו דרכיו ולא ישיגו כוונתו ומחשבתו הטהורה שהיא לשם שמים בלבד, ויעסקו בה לשם הנאת הגוף גרידא ולא לשום מצוה כלל.

וזוהי כוונת המדרש דאכן ביזת מצרים היה בה הנאת הגוף אבל היא היתה מצות ה' כמ"ש הרא"ם, והיינו הנאת הגוף בהדי מצוה, וא"כ היה לו למשה לעסוק בביזה זאת לשם מצוה ואז תהא בידו מצוה נעלית יותר, ולא ליקח עצמות יוסף עמו שהיא מצוה שאין בה הנאת הגוף ושכרה מועט מן הביזה, אכן מפני שמשם חכם בדורו היה לא רצה לדבק עצמו בביזה פן ילמדו ממנו בני ישראל ההמוניים, וע"כ נתעסק בעצמות יוסף, ואע"פ ששכר מצות ביזת מצרים כשהיא נעשית לשמה גדול יותר מעסק עצמות יוסף, עכ"ז נתעסק משה בעצמות יוסף כדי שלא ילמדו ממנו ההמוניים כפי טעותם, עכ"ד.

ואפשר לבאר עוד, א. אמאי קרא למשה חכם במה שהעדיף להתעסק בעצמות יוסף, יותר מבביזת הכסף וזהב, מה חכמה יש כאן והא צדקות יש כאן. ב. מה שהקשו על המדרש שהביא הכתוב חכם לב יקח

מצוות שהוא לשון רבים שאינו מדוקדק, דהרי לא מצינו כאן שקיים ועשה משה רק מצוה אחת, והיא נשיאת ארונו של יוסף. ג. מה שאמרו ז"ל במכילתא (יעו' בחת"ס) חכם לב יקח מצות, אין קיחה אלא כסף, והוא מחוסר הבנה דהא משה בביזה לא שלח את ידו ולא לקח כסף כלל.

ויבוארו כל אלו הדקדוקים בהקדם מה שכתב בספר בנין אריאל (לוקני רבי שאול מאמסטרדם בן בתו של החכם צבי - בית מועד לחג המצות) עה"כ (בראשית טו, ד) וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנוכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, ורז"ל אמרו (ברכות ט, א וכן פירש"י בחומש שמות יא, ב) דבר נא באזני העם וישאלו וגו', אין נא אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזהירם על כך שלא יאמרו אותו צדיק אברהם, ועבדום וענו אותם קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם, והקשו המפרשים מאי האי דקאמר שלא יאמר אותו צדיק ואח"כ יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם, והלא בלא"ה נמי היה להם רכוש גדול בביזת הים, ולא עוד אלא גם אותו הכלי כסף וזהב עצמם יגיעו וישיגו שם.

וכתב לפרש עפ"י מה דאיתא במסכת שבת פרק כלל גדול, דמסיק התם תלמודא דכל היכי דבעי למתני כלל אחר שאינו כולל בו פרטים הרבה כמוהו תנא כלל גדול, אבל היכא דלא בעי למתני כלל אחר הקטן ממנו לא תנא גדול.

ולפי"ז אתי שפיר הא דקאמר ליה רחמנא לאברהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, דלכאורה מי איכא גדלות לפני הקב"ה שהכל כאין כנגדו, אבל נראה דשפיר קאמר ברכוש גדול על ביזת הים, שהיתה יתירה וגדולה הרבה מביזת מצרים, כידוע מ"ש ז"ל (במדבר רבה יג, ט) מהכתוב (שה"ש א, יא) תורי זהב עם נקודות הכסף, ויתכן לכנות ולומר על ביזת הים רכוש גדול, כיון שהוא גדול יותר מביזת מצרים, וכמו ששנו חכמים בלשון המשנה דכלל גדול דלעיל.

ונמצינו למדים דואחרי כן יצאו ברכוש גדול קאי על ביזת הים, ואי לאו ביזת מצרים לא הוה אתי שפיר בביזת הים לשון רכוש גדול.

ומעתה באו הדברים על נכון שאמר הקב"ה בבקשה מכם ושאלו איש מאת רעהו וכו', שאם לא יטלו בצאתם שום רכוש, יאמר אותו צדיק ואח"כ יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם, ואע"פ שנטלו ביזת הים, מ"מ לא יתכן לקרותו גדול, אלא אם היה להם ביזת מצרים קודם, עכ"ד.

והשתא יתבאר הכל על נכון, א. מה שקרא למשה חכם בזה, יבואר דאכן חכמה יש כאן, וכמו שאמרו ז"ל (תמיד לב, א) איזהו חכם הרואה את הנולד, דמשה ידע כל זאת

שכדי שיתקיים מאמרו ית' שאמר לאברהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, צריך שתהא גם ביזת מצרים מחוץ לביזת הים, שע"ז תהא נחשבת ביזה זו שעל הים לרכוש גדול יותר מביזת מצרים שלפניה וכדברי הבנין אריאל, ומשה רבינו ראה וידע את כל אשר נעשה שהרכוש גדול יזכו להם ישראל רק בים סוף, כאשר ירדפו מצרים אחריהם וישיגו אותם חונים על הים, וישם ה' את הים לחרבה ויבקעו המים, ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה, וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים, והיה משה רבינו החכם עיניו בראשו וידע שיהא הס"מ עומד ומקטרג על ישראל בים סוף דהללו עובדי ע"ז והללו וכו' וכדאיתא במדרש (שמות רבה כא, ז), ולא ירצה הים להבקע להם לישראל, גם ידע שלא יקרע להם הים אלא בזכות עצמותיו של יוסף וכדאיתא (בראשית רבה פו ח), כתיב הכא (בראשית לט, יב) וינס ויצא החוצה, וכתיב התם (תהלים קיד, ג) הים ראה ויננס, מה ראה עצמותיו של יוסף ראה (זוהר ח"ב מט, א).

ולכך חכם לב נדורז לקיים המצוות ולקח את עצמות יוסף אתו עמו, כדי שיבקע להם ים סוף בזכותו, ויתקיים על ידו מאמרו ית' ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, וכמו דמצות ביזת מצרים היתה כדי שלא יאמר אותו צדיק ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם, גם מה שלקח משה את עצמותיו של יוסף היה לכוונה זו כדי שינוס הים בראותו אותם, ותתקיים ביזת הים והרכוש גדול, ולא יאמר אותו צדיק אברהם וכו'.

וכך עלה לו למשה לקיים ב' מצוות, האחת היא העלאת עצמותיו של יוסף, והיא היתה גם דבר הגורם לממון שיזכו ישראל בממונם של המצריים בים סוף, נמצא שזכה משה גם במצוה זאת השנית שעל ידו התקיימה מצוות ביזת הים וזכו כל ישראל לקיים מאמרו ית' ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, ושפיר קא נקיט עליו המדרש הכתוב חכם לב יקח מצוות לשון רבים, שהם ב' מצוות אלו.

גם יעלו יפה דברי המכילתא, חכם לב יקח מצוות, אין קיחה אלא כסף, והוא הביזה אשר שלחו בהם היהודים את ידם והשיגה אותם על הים, שניתן להם ממונם של המצרים שם בזכות קריעת ים סוף שנס בראותו ארונו של יוסף שלקחו משה עמו, וזה אין קיחה אלא כסף דעל ידי שלקח משה עצמותיו של יוסף עמו זכו ישראל גם לכספם וממונם של המצריים בביזת הים.

התודה והברכה להגה"ח רבי מרדכי גלבשטיין שליט"א שהמציא לידינו 'אמרי קודש' אלו ותשוחח"ל.

"שומר פיו ולשונו"

סיפורי ישועות שהתרחשו על ציונו של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע בזכות הקבלה שלא לדבר בעת התפילה וקריאת התורה

ארבעים יום!

סיפורי הישועות הנערמים על ציונו של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, סיפוריהם של יהודים שקיבלו על עצמם שלא לדבר בעת התפילה וקריאת התורה וזכו לישועה שלא כדרך הטבע, הולכים ומצטברים ללא הרף, כשסיפור גורר סיפור, וישועה גוררת ישועה.

יהודים מתוודעים לסיפורי הישועות העוברים מפה לאוזן, בעקבות כך הם מתעוררים ומקבלים על עצמם את הקבלה הטובה על ציונו של רבינו והישועות לא מאחרות לבוא. כך בדיוק קרה ליהודי הנכבד שליט"א המתגורר באחת מערי המרכז בארץ ישראל, שסיפר לנו השבוע את הסיפור הבא, ש'בדידיה הוה עובדא':

כבר כמה שנים שאחד מנכדיי שיחי, אברך יקר, נמצא ברשימתם של שדכנים העוסקים בשידוכים של פרק ב', זיווג שני. אלא שלמרבית הכאב העניינים לא התקדמו, שנה ועוד שנה חולפת והכול תקוע, עד כי בסתר ליבם של הוריו כבר החל להזדחל הייאוש, מי יודע אם הוא יזכה שוב להקים בית בישראל.

לפני כמה חודשים קראתי בגיליונכם החשוב 'אוהל מועד' סיפור מרטיט על יהודי שציפה לילדים שנים ארוכות לאחר נישואיו ולאחר קבלה על ציונו של הרבי זי"ע זכה להיפקד בזרע של קיימא לאחר שכל הרופאים נואשו.

כיון שאני מכיר מקרוב, בהשגחה פרטית, את בעלי המעשה שיחי, לא התעצלתי וניגשתי לברר אצלם את כל הפרטים ונוכחתי לראות שהסיפור הוא אמת לאמיתה, בדיוק כפי שפרסמתי.

פניתי אפוא נרעש אל נכדי האברך, סיפרתי לו את הסיפור הטרי שהגיע לידי ודרבנתי אותו לקבל אף הוא על עצמו את הקבלה הזו בציונו של הרבי מלעלוב. "סבא זה לא בא בחשבון" הגיב הנכד מיד, "אני יודע שלא אוכל לעמוד בקבלה הזו, אני יכול לקבל על עצמי דבר שלא אעמוד בו".

ניסיתי לשכנעו, לדבר אל ליבו, אך הנכד בשלו, אינו יכול לקבל את הקבלה בעצמו.

לאור זאת, ממשיך איש שיחוני, פניתי לבני שיחי, אברך חשוב בעל נפש הפוקד לעתים קרובות את ציוני הצדיקים הקדושים בהר הזיתים, ביקשתי ממנו אם בהזדמנות הקרובה

יוכל לעלות לציונו של הרבי מלעלוב ולקבל על עצמו שלא לדבר בעת התפילה לטובת אחיינו, נכדי, הזקוק לשידוך.

"אתה הרי נוהר תמיד מלדבר בעת התפילה" אמרתי לו, "זו לא תהיה קבלה קשה עבורך, אז בבקשה תעשה זאת למען אחיינך".

והוא הסכים. למפרע יתברר לי שהוא פנה אל ספרא רבא הרה"ח ר' יאיר וינטטוק שליט"א, בירר אצלו איך מגיעים בדיוק לציונו של הרבי זי"ע בהר הזיתים, בהזדמנות זו הוא אף בירר אצלו האם אכן מועיל לקבל את הקבלה לטובת יהודי אחר הזקוק לישועה.

רבי יאיר שליט"א כמי שזכה לכתוב ולפרסם את סיפורי הישועות הראשונים שנפעלו על ציונו של רבינו בזכות קבלה זו, ומאז ועד היום הריחו עד מכלי ראשון לאינספור סיפורי ישועה מרטיטים שהתרחשו בכוח סגולה בדוקה זו - סיפר לאותו אברך כי אכן ידוע לו על כמה וכמה מקרים של יהודים שקיבלו את הקבלה לטובת אחרים ופעלו עבורם ישועה, ובכך חיזק את ידיו לקבל את הקבלה לטובת האחייני.



לאחר ששמע את הדברים מרבי יאיר עלה הבן שיחי לציונו של הרבי וקיבל על עצמו קבלה בנוסח הבא: הנני מקבל על עצמי שלא לדבר ארבעים יום בעת התפילה לישועת אחייני פלוני בן... שימצא את זיווגו במהרה.

אני, ממשיך הסבא, לא חקרתי את בני האם הוא קיים את הבקשה או לא. אבל כעבור כמה שבועות נפגשנו בשמחה משפחתית ואז הבן מעצמו מספר לי שהוא אכן היה בציונו של הרבי וקיבל את הקבלה האמורה לארבעים יום.

ימים לא רבים לאחר מכן זכה הנכד לבוא בקשרי שידוכין בשעה טובה ומוצלחת, וזה קרה, לא יאומן כי יסופר, ביום הארבעים בדיוק! היום בו הסתיימה הקבלה הטובה שקיבל הדוד על ציונו של הרבי זי"ע לטובתו, ארבעים יום מיום ליום.

"כשבני שליט"א קיבל את הקבלה הטובה" מדגיש הסבא, "ההצעה עדיין לא הוצעה, הכול החל לנוע ולהתגלגל במהירות מאז הקבלה הטובה ועד לסגירת השידוך, משמים, בדיוק ביום הארבעים".

"לי אישית", מוסיף הסבא, "גרם הדבר לחיזוק גדול והתעוררות עצומה בעניין השתיקה בשעת התפילה, אינני בן אדם של סגולות וסיפורים, אבל כאן ראיתי, שחור על גבי לבן, כמה גדול העניין שלא לדבר בעת התפילה, ואיזה כוח עצום טמון בו לפעול ישועות נשגבות ולפתוח את כל השערים.

"האמת היא" הוא מוסיף בשולי הדברים, "שהקשר בין הנכד שהתארס לרבי זי"ע מתחיל שנים רבות קודם לכן, היה זה כשהרבי זי"ע הבטיח בערוב ימיו שמי שיתרום אלף דולר לאחד מחשובי החסידים שהתאלמן מזוגתו ע"ה 'אכיר לו טובה' על כך, הבטחה שהציתה בשעתו התרגשות עצומה בלבבות יהודיים.

"נכדי שיחי" היה אז בחור בפרק השידוכים, כששמע על ההבטחה הנדירה שיצאה מפי הרבי הלך והתאמץ ואסף כסף עד שקיבץ סכום אלף דולר והביא אותם אל הרבי, ואכן תוך זמן קצר הוא התארס.

"מתברר שהרבי זי"ע המשיך 'להכיר לו טובה' גם מעולם העליון ופעל עבורו את הישועה גם הפעם".

במוצאי יום מנוחה
סדר מוצאי שבתות ההנרקה תשפ"ד



השבוע פרשת בשלח - שבת שירה, לומדים:
סימן שי"ח סעיף ג' - חלק מסעיף ד'

שיחה עם הרה"ג ר' דוד משה וינשטוק שליט"א ראש כולל 'קהל חסידים' באלעד-פרק שני

הזהירות מלדבר בעת התפילה וקריאת התורה. הרבי חולל מהפכה של ממש בעניין, אך זה לא קרה ביום אחד, לא מעט מהמתפללים שלא היו מורגלים להיזהר בעניין זה ביותר, נאלצו לשנות את אורחותיהם מן הקצה אל הקצה.

באחת השבתות, בתפילת שחרית, הבחין רבינו באחד הבחורים משוחח עם חברו באמצע התפילה, מיד ניגש אליו רבינו, כשהוא מגיע במהירות ממקומו בכותל המזרח עד למקום עמידתו של אותו בחור, ואמר לו: "תבטיח לי שלא תדבר יותר באמצע התפילה..."

הבחור כמובן נרעש ונתן לרבינו את הבטחתו. לאחר שהסתיימה התפילה, כשעברו להגיד 'גוט שבת' פנה רבינו אל אותו בחור והתנצל בפניו וביקש את סליחתו. "תבין אותי" אמר לו, "ס'קאסט מיר געזונט - כשרואה אני שמדברים באמצע התפילה זה עולה לי בבריאות..."

ומעשה נוסף שהייתי עד לו, היה זה כשנודע לרבי על אחד הבחורים שלעתים משוחח באמצע התפילה. כעבור כמה ימים, ביום ה' אב, כשעלה הרבי לציונו של האר"י הקדוש זי"ע ביום הילולתו, בצאתו מהציון, פנה אל אותו בחור כשהוא מניח ידו על שכמו ואומר לו:

"דא איז א מקום קדוש - כאן הוא מקום קדוש, אני רוצה שתבטיח לי כאן במקום הזה שלא תדבר באמצע התפילה", כמובן שהבחור נתן לרבינו את מילתו נאמנה, כי מהיום והלאה לא ישוחח יותר בעת התפילה.

לאחר מכן פנה הרבי אל אברך אחר, הלה החל לטעון כי הדברים אינם נכונים, הוא אינו מדבר בעת התפילה וכו', משנוכח הרבי כי הלה מנסה להצטדק לא התווכח עמו, עזב אותו בן רגע ולא הוסיף עוד לדבר אליו בעניין הזה. כך הייתה דרכו בקודש הוא מעולם לא התווכח ולא ניסה להטיף לזולת, אם השני לא רצה לקבל את הדברים, לא דיבר עמו יותר בעניין זה.

שבת מרוממת בצפת

כבר מימי הראשונים על כיסא אבותיו בחר לו הרבי זי"ע את עיר הקודש צפת ת"ו כפינת יקרת לעבוד את השי"ת בהצנע לכת, הרחק משאון העולם והמולתו. כבחור צעיר השתוקקתי מאוד לנסוע לעשות שבת בצל הרבי בצפת, אך באותה תקופה היה צריך לקבל הסכמה מיוחדת מהרבי להגיע.

בשורות הבאות אתאר שבת אחת בצל הרבי, שבת שנחרטה בליבי לכל ימי חיי. היה זה כאשר ידידי הרה"ח ר' יעקב קאפ שליט"א החל לשמש כ'הויז בחור' אצל הרבי. בשבת ראשונה שלו כ'הויז בחור', קיבלתי את הסכמתו של הרבי להצטרף אליו כ'חברותא' ולהגיע יחד עמו.

כשהגיעו לברכת המזון היה רבינו מסמן בידו לבחורים העומדים על הפארענצ'עס להתיישב, לא פעם רמז להם להתיישב ליד שולחן הטיש עצמו, ואכן עם הזמן הושרש העניין. באותה שבת היינו כאמור קבוצת בחורים קטנה, במהלך הטיש הגיעו אברכים חסידי גור מערד והרבי קיבל אותם והתייחס אליהם באופן מיוחד.

זכורני שרבינו סיפר אז לאותם אברכים על לימודו בישיבת 'שפת אמת' גור בירושלים ועל הפעם הבלתי נשכחת שבא להיפרד מהרה"ק האמרי אמת זי"ע, בערב חג השבועות תש"ח כדי לשהות בצל אביו הק' ה'ברכת משה' זי"ע בתל אביב וה'אמרי אמת' לא נתן לו יד לפרידה, עד שכמה מהנוכחים שם אמרו בהתפעלות 'הביטו, הרבי אינו נפרד ממנו', וכמה מהם אמרו לו שלא ייסע, 'אך הייתי בחור צעיר' סיפר רבינו, 'ונסעתי, ולמפרע הצטערתי על שלא נשארתי', כי באותו חג השבועות נסתלק 'האמרי אמת' זי"ע'.

והוסיף רבינו (וביתר הרחבה שמעתי זאת מפיו בהזדמנות אחרת): 'אני כבר לא חזרתי ללמוד בישיבת 'שפת אמת' לאחר פטירתו של האמרי אמת, היות ואמי הרבנית (מרת עטיל) ע"ה ביקשה שכבר אשאר ללמוד בתל אביב, ואז עברתי ללמוד בישיבת היכל התלמוד - גאוני וואלאזין בתל אביב"'

כשהגיעה שעת ברכת המזון רמז רבינו לבחורים לשבת כשהוא מסמן להם בידו להתיישב על כל מקום בחדר, על הספות (שחלקן היו סמוכות למקום ישיבת רבינו) והכיסאות, על כל מקום ישיבה אפשרי, זכורני את הרושם שעשה הדבר על כל הנוכחים בחדר.

באותה שבת ערך הרבי את התפילות והשולחנות הטהורים בבניין בית מדרשו של מחותנו הרה"ק הי'שועות משה' מויזניץ זי"ע שהיה מגיע לעתים קרובות לערד. אנחנו, הבחורים, אכלנו שם את הסעודות אך התאכסנו בישיבת גור במרחק הליכה של עשר דקות משם.

זכורני, בשבת בבוקר, מיד לאחר שהסתיימה התפילה פנה רבינו אל הבחורים ואמר בנעימות אך בנחרצות: 'כולם נשארים כאן בבניין עד תפילת מנחה, איש בל ייצא מכאן, אפשר ללמוד כאן, יש כאן ספרים בביהמ"ד, אפשר גם לנוח, אך נא להישאר כאן'.

הוא לא הסכים בשום אופן שבחורים צעירים יסתובבו בעיר החילונית במרחק הליכה כזה באמצע היום, צא ולמד כמה גדולה הייתה שמירתו ואחריותו על כל בחור.

"כאן הוא מקום קדוש - תקבל על עצמך כאן"

ומכאן לעניין המפורסם שרבינו החל לעורר עליו עם עלותו על כס ההנהגה, הלא היא

כפי שהזכרנו בפרק הקודם, מיום עלותו על כס ההנהגה העמיד הרבי זי"ע בראש מעייניו את צעירי הצאן, בחורי אנ"ש, כשהוא שם עינו לטובה עליהם ומטפחם כשתילים, כרועה נאמן המסור לצמיחתו ופריחתו הרוחנית של כל בחור ובחור.

אחד הדברים שעמל להחדיר בקרב הבחורים הצעירים הוא חשיבות 'ניצול הזמן'. בשיחות קדשו, כבר מהימים הראשונים, תמיד היה מעורר את הבחורים שלא להתבטל, לא להעביר את הזמן, בפרט בשבתות ובימי דפגרא.

"העיקר הוא לנצל את הזמן" היה מרגלא בפומיה, "להיות עסוק, אם בלימוד גמרא, ומי שקשה לו שיאמר תהלים, העיקר שלא להתבטל, כי הבטלה היא הדבר הגרוע ביותר".

ובעניין זה זכורני, היה זה באחת השנים הראשונות, בעודי בחור צעיר, כשנכנס רבינו בשבת אחר הצהרים לבית המדרש לתפילת מנחה ראה אותי עומד ומשוחח עם אחד הבחורים. באותו רגע עשה רבינו בידו תנועה של צער וכאב וחוסר שביעות רצון. תפסתי מיד את עצמי, אך היה זה מאוחר מדי. כסבור הייתי שבכך הסתיים העניין.

והנה, בסעודה שלישית, פתח רבינו ונשא מדברות קדשו על הפרשה, דבריו עסקו במעלת לימוד התורה, לקראת סיום הדברים הפנה רבינו את פניו לעברי, וכשחיוך רחימאי נסוך על פניו, ועיניו מושפלות ארצה, המשיך ואמר:

"וויפל מאהל האט מען גערעדט מ'זאהל נישט מבטל זיין די צייט - כמה פעמים כבר דיברנו, כמה כבר עוררנו שלא לבטל את הזמן... איש מהנוכחים לא יכול היה להעלות בדעתו שבמילים האחרונות דיבר הרבי ישירות אליי... אך אני כבר הבנתי היטב עד היכן הדברים מגיעים, עד כמה הדבר בנפשו של רבינו שבחורים ינצלו את הזמן כדבעי.

'שבת הגדול' תשמ"ז בערד

ומדי דברי על פרישת חסותו הרוחנית של הרבי זי"ע על הבחורים ודאגתו להתעלותם, נזכר אני בשבת הגדול תשמ"ז בערד בצלו של רבינו, חודשים ספורים לאחר עלותו על כס ההנהגה.

רבינו זי"ע שסבל רבות מקשיי נשימה נסע אז לכמה ימים לערד הדרומית, הנודעת באווירה המבריא. לקראת שבת היינו כחמישה עשר בחורים שהורשו להגיע לשבת בצל הרבי.

בני הדור ההוא זוכרים כמה עמל רבינו לחזק את עניין ברכת המזון בישיבה, כמו שנפסק להלכה. עניין זה היה רופף קמעא בקרב הציבור, במיוחד אצל הבחורים הצעירים שהקילו לעצמם לברך ברכת המזון בעמידה בסיום הטיש, אך רבינו שם דגש על כך.

הייתה זו שבת חורפית, בסביבות חודש כסלו - טבת תשנ"ג (כפי הנראה בשבתות השובבי"ם). בבוקרו של יום חמישי יצאנו יחד עם הרבי מבני ברק לצפת, לא אשכח איך הרבי טרח ועשה ככל יכולתו לקיים בנו 'הכנסת אורחים' ולהעניק לנו הרגשה טובה.

כשהלכנו עמו לתפילת מנחה ומעריב בביהמ"ד נדבורנה באנייא בו התפלל באותן שנים, התעניין אצלי על לימודי בישיבה (ישיבת פוניבז') לפרטי פרטים, על הסדרים והלימודים, זכורני שבתוך הדברים שאל אותי לגילו של ראש הישיבה יבלחט"א הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א.

אני נקבתי בגיל הידוע לי (כסבור הייתי אז שגילו זהה לגילו של רבינו) אך רבינו השיב מיד "לא, הוא יותר צעיר", ואכן לאחר מכן התברר לי שהגרב"ד יבלחט"א צעיר מהרבי בשנה.

יש לציין שרבינו ויבלחט"א הגרב"ד הכירו זה את זה בשנות בחרותם כשלמדו יחד בישיבת 'היכל התלמוד' בתל אביב. אגב זכורני, בחתונת חדב"נ הגה"צ ר' ישראל ארנסטר שליט"א, הוזמן הגרב"ד שליט"א לשמחת הנישואין מטעם צד החתן. כשניגש הגרב"ד אל רבינו - המחותן לאחל 'מזל טוב' הוסיף ואמר: "הרבי זוכר אותי, למדנו יחד בישיבה בתל אביב".

הרבי השיב לו על אתר: "ראו מה יצא ממני? ממכם יצא ראש ישיבה גדול ומרביץ תורה (ועשה בידו תנועה מפליגה) ומה יצא ממני?... ובאמרו זאת החווה על עצמו בתנועת ביטול, עדי ראייה סיפרו שתשובתו של רבינו, שנאמרה מתוך ענוות אמת, כה הפעימה את הגרב"ד עד שנעתקו המילים מפיו.

עוד זכורני: בליל שבת קודש, בדרך חזור מבית הכנסת, הרהבתי עוז ואמרתי לרבינו איזה דבר תורה על פרשת השבוע, השיב לי רבינו על כך בעובדא שהיה מרגלא בפומיה על הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקוזניץ ז"ע אשר בחיי אביו הק' הסתיר את עבודתו הקדושה בלימוד התורה מעיני הכל, והכל חשבו כי אין כוחו רב בתורה.

אך לאחר שהוכתר בכתר ההנהגה ומילא את מקום אביו הק', נוכחו החסידים לדעת, כי נהו גם גדול בתורה, ושאלו החסידים את הרה"ק בעל ה'חידושי הרי"מ' זיע"א לפשר הדבר שהלא גמרא מפורשת היא (מגילה ו:): לא יגעתי ומצאתי אל תאמין, ואיך יתכן שהרה"ק מקאזניץ שלא ראוהו ביגיעת התורה מעולם, השיג את התורה"ק ורב כוחו בה.

השיב להם ה'חידושי הרי"מ', פירוש המימרא כך הוא, 'לא יגעתי' אדם אשר לא ראיתי מתייגע בתורה, 'ומצאתי' ונמצא שהוא גדול בתורה, אזי 'אל תאמין' שלא התייגע בדברי תורה, אלא ודאי שהתייגע בתורה אלא שהסתיר זאת מעיני הכל, כן הוא הרה"ק מקאזניץ ודאי התייגע אלא שהסתיר זאת מזולתו, עכד"ק.

ליל שבת קודש - אש להבה

כשחזרנו מבית הכנסת בליל שבת קודש היה הרבי שרוי ברוגע ובניחותא שלא מעלמא הדין, מיד בהגיעו הביתה נכנס לחדר פנימי, והתחיל לקרוא את הפרשה 'שניים מקרא ואחד תרגום'

בקול רם שנשמע היטב ברחבי הבית. כשיצא מהחדר היה כולו אש להבה, תואר פניו מאוד נתעלה, זה לא היה אותו אדם.

השעה הייתה שבע. הרבי יצא ל'שלום עליכם' בשעה שבע בדיוק, ולא באנו בסוד קדושים. אגב, דודי הגה"ח ר' צבי וינשטוק שליט"א שאל פעם את רבינו האם בלעלוב הקפידו שלא לעשות קידוש בין שש לשבע, ואמר לו רבינו שבלעלוב לא הקפידו על כך (אך ייתכן שרבינו באופן אישי כן נוהר בזה).

רבינו קידש על היין בהתלהטות, לאחר מכן נטל ידיו לסעודה, ואותה סעודת ליל שבת קודש בצל רבינו... לא תישכח מליבי כל חיי. היינו אז שני בחורים, ישבנו לבדנו בשולחנו הטהור, בצל קדשו, הרבי לא דיבר עמנו אף מילה לאורך כל הסעודה, אך הוא הבעיר את נשמותינו בכוח רוחני שאין להסבירו במילים.

ההרגשה הייתה כאילו 'אבן שואבת', מגנט רוחני טמיר רב עוצמה בוקע מליבו של רבינו ומושך אותנו מעלה מעלה, טפח מעל הקרקע. לא שייך לתאר את הנעימות והמתקנות מחד, והאווירה המאוירת וה'חרדת אלוקים' שריחפה בחדר מאידך.

רבינו שר את כל הזמירות בעצמו, 'שלום עליכם', 'אזמר בשבחין', 'אשת חיל', וכך כל הסעודה עד 'צור משלו', כשכל מילה יוצאת מפיו ברגש, בתחנונים, בהשתפכות הנפש, מתוך דביקות ורוממות עילאית, כשקולו ממיס ומטהר את הנפש. מפשט כל עקמומית שבלב. במשך שעה וחצי זכינו לחזות בעבודתו של איש אלוקים קדוש, הזמירות, עבודת האכילה המופלאה, ה'ברכת המזון'. לאורך הסעודה לא הרבהנו להשמיע הגה, ראינו שהרבי שרוי במקום כה גבוה, עד כי אינו חש ואינו מרגיש כלל בנמצאים בחדר.

(ומספר לנו המשב"ק הרה"ג ר' שלמה זלמנוביץ שליט"א שזוכר כי בשעתו, כשתיאר לו ידיו הרה"ג ר' דוד משה שליט"א את רשמי אותה שבת, אמר לו: 'כשהחזקתי את כף המרק ועדו לי הידיים, לא הייתי מסוגל להחזיקה ולהביאה אל פי, מרוב הקדושה ויראת הרוממות ששררה בחדר').

מה אומר ומה אדבר, אם בדרך כלל כשרוצים לשבח צדיק האוחז ב'מידת השתוות' מספרים שהנהגתו בביתו הייתה בדיוק כמו הנהגתו בהיותו מוקף בקהל גדול של חסידים ללא שינוי, הרי שכאן, אצל הרבי ראינו דבר גדול שבעתיים מכך: העבודה הנשגבה שנגלתה לעינינו באותו ליל שבת, כשרבינו יושב בשולחן שבת עם שני בחורים בלבד, הייתה הרבה הרבה יותר ממה שגילה רבינו מעצמו בשבתו בראש שולחן עם מאות חסידים.

עוד שעות רבות לאחר שהסתיימה הסעודה לא הייתי מסוגל לעצום עין, דמעות של דביקות וגעגועים זלגו מעיניי, כיסופין שאיני יודע להסביר, התעלות שלא הרגשתי כמותה, אש קודש בערה בקרבי. לנגד עיני צפו ועלו ללא הרף עוד רגעי קודש, עוד פיסקה מהזמירות בקולו ובניגונו של רבינו שהרטיטו את מיתרי ליבי.

אגב במהלך הסעודה ובמיוחד לקראת סיומה

ראיתי שרבינו עוקב אחר השעון, תשעים דקות בדיוק ארכה הסעודה, ראינו שהכול אצלו מחושב וקצוב, גם משך זמן הסעודה.

לא יחרץ כלב לשינו

למחרת בשעת בוקר מוקדמת התייצבנו בביתו של רבינו, יצאנו עם הרבי לעבר ביהמ"ד נדבורנה, הרחוב היה ריק מאדם והנה לפתע הגיחה מולנו להקה גדולה של כלבים נובחים משוטטים, אנו המלווים נלחצנו אך הרבי המשיך לצעוד ברוגע ובשלווה, שום סימן דאגה לא נראה על פניו.

הכלבים התקרבו והתגודדו סביב וראה זה פלא, ברגע שהתקרבו אל הרבי השתתקו כולם בבת אחת, נדם קולם, רק לאחר שהתרחקנו מהם מרחק הגון שוב נשמע קולם.

אגב, סיפר לי בשעתו הגה"ח ר' אלימלך גלבשטיין זצ"ל מפארי עדתינו שהגיע לשהות כמה ימים בעיה"ק צפת ובאותם ימים התלווה אל הרבי בלכתו לביהמ"ד נדבורנה ובחזרתו. הרבי בדרכו הביתה היה לו מסלול מסוים דרך כמה חצרות, כשהתקרבו לאחת החצרות פנה אליו הרבי ואחז בידו ואמר לו, כמקדים רפואה: "כאן, בחצר הזאת יש כלב נובח, אל תיבהלו".

בשבת בבוקר קידש רבינו על היין בנוכחותנו, אך את הסעודה ערך לבדו לאחר מכן.

תענית דיבור - לא על חשבון השני

אותה שבת הבחנתי בדבר מופלא: לאורך כל אותה שבת, מבואה ועד צאתה, היה הרבי שרוי ב'תענית דיבור' כמעט מוחלטת. הוא לא שוחח עמנו כמעט, בוודאי שלא מיזומתו.

כשרצה לומר משהו דיבר לרוב בתנועות ידיים וסימנים. כששאלנו בצפרא דשבתא, לאחר הסעודה, את רבינו מתי להגיע ללוותו תפילת מנחה השיב לנו בקיצור לשון: 'האלב'. כשידידי הרה"ח ר' יעקב קאפ שליט"א שאל אם כוונתו לה'אלב פיר - שלוש וחצי, הנהן בראשו לחיוב.

שתיקתו המופלאה נמשכה כאמור גם לאורך הסעודה, וגם כשצעדנו לצידו מביתו ברחוב הנשיא עד לבית המדרש נדבורנה באנייא המרוחק ככרת דרך. אבל, כשהוא הגיע לבית הכנסת וניגשו אליו יהודים צפתיים פשוטים ושוחחו עמו על דא ועל הא, באותו רגע הניח את ה'תענית דיבור' בצד ושוחח עמם בחביבות ובנחת כאחד האדם, לא חסך במילותיו, כאיש השיחה הנעים והנינוח ביותר.

ומיד לאחר מכן, בצאתו מבית הכנסת, שב ונתעטף במעטה השתיקה. מעצמו לא דיבר מילה.

הנהגה פלאית זו הפעימה את נפשותינו, בראותנו איך כל מילה יוצאת מפיו מתוך חשבון. מחד גיסא גור על עצמו שתיקה, אך מצד שני נוהר מאוד שהקבלה האישית שלו לא תבוא על חשבון הזולת, וכי מה אשם הזולת שהוא מבקש לשתוק...

וכך גם, בהיותו בבית הכנסת, בין אנשים, היה מכונס בעצמו, כשהוא מסתיר את האש היוקדת בו, משל הוא אדם פשוט כמו כולם. רק לאחר התפילה, כשהלכנו עמו ברחובות, ראינו ש'הוא

איננו עמנו, הוא אמנם מתהלך על הקרקע הגשמית, אך שרעפיו בשמי גבוהים.

תן ממנו מעשר לצדקה

אינספור הנהגות קלטנו במחיצת רבינו באותה שבת זכורה לטוב, ראינו איך כל צעד ושעל שלו מחושב לפרטי פרטים 'הלכה דיג'. בשבת בבוקר, כשהיינו בבית רבינו בשעה מוקדמת, ראינו איך הוא מתהלך על קצות אצבעותיו, לא שמעו רחש מתנועותיו, כדי שלא להעיר את בני הבית.

וכך, בהגיעו הביתה מבית הכנסת הטוה קודם אוזנו ליד הדלת, ורק לאחר מכן נקש עליה, כמו שמצינו בגמרא (עי' נדה טז, ב) שלא להיכנס פתאום לביתו.

כשהיינו בבית רבינו בערש"ק ראינו שהכין

הביתה, שוב חזר רבינו לאותה נינוחות ורוגע ונפרד ממני לשלום בכל הלבביות והנעימות כדרכו בקודש.

ולסיום, היה זה בשבת אחרת בה הייתי בצפת אצל רבינו: הגעתי ביום שישי בבגדי שבת לצפת ושכחתי בכיסי את הארנק והכסף בתוכו. רק בשבת בבוקר גיליתי שכבר חצי שבת הנני מסתובב בשוגג עם מוקצה בכיס.

במוצאי שבת כשנפרדתי לשלום מרבינו שחתי לו על השגגה שהייתה לי ואיך אפשר לכפר על כך. הרבי בתגובה שאל אותי כמה כסף היה בארנק. מדובר היה בסכום של כמה עשרות שקלים - סכום גבוה במושגיו של בחור. כשנקבתי בסכום אמר לי הרבי: "תן ממנו מעשר לצדקה".

(המשך יבוא בעז"ה)

קפה חם עם חלב ומזוגו ל'תרמוס' לשבת בבוקר, היות והחמיר על עצמו שלא להכין בשבת קפה, גם לא קפה נמס. את המקרר (של אותם ימים) היה נזהר שלא לפתוח רק בשעה שהמנוע פועל.

כפי הנראה, בימי שבתו באמריקה עשה רבינו גדר לעצמו שלא לטלטל כלל בשבת, גם במקום שיש עירוב ובהנהגה זו המשיך כל חייו. כששאלתי את רבינו באותה שבת האם יש עירוב בצפת, השיב לי כי 'כנראה שכן', ובכך למעשה אישר כי הוא עצמו אינו מסתמך על העירוב ולכן אין הדבר נוגע לו, כי בלאו הכי אינו מטלטל.

כאמור, לאורך כל השבת היה רבינו שרוי בעולמות מרוממים, ממעט בשיחה ובכלל בשייכות עם כל הסובב אותו. אך במוצאי שבת קודש, כשנפרדתי מרבינו בטרם נסיעתי

סיפורים ועובדות על צדיקי הדורות

באהלי צדיקים

הרה"ג ר' יאיר וינשטוק שליט"א - נוי"ג לרבה"ק

רגלי חסידיו ישמור

שלשה דינים מכל קהילה נשאו שלושה ספרי תורה, ששה ושלושים ספרי תורה נאספו שם. הרבנים ניגשו קרוב אל המלך וברכו אותו בקול רם וכל העם ענו ואמרו אמון. פניו של המלך סרגוסנוס קרנו מנחת. "דומני כי איש מנתיני אינו חולק לי כבוד כה גדול, כמו היהודים בספרי התורה שלהם", התהרהר בקורת רוח. היה זה טקס קבוע. פעם או פעמיים בשנה, עבר מלך ספרד בעיר ותמיד התקבל באותו טקס חגיגי ומכובד.



פקודה חשאית של רב העיר שקרא לאסיפה - חשאית גם היא - של הדיינים והרבנים מכל י"ב הקהילות אשר בסרגוסה, עברה מפה לאוזן. "רבתינו", קם זקן הדיינים, הגאון רבי מיכאל חזקיה על רגליו, "לא טוב הדבר אשר אנו עושים".

דממה של ציפייה דרוכה כבשה את חלל החדר, הכל המתינו למוצא פיו.

"מי יודע אם לא עתידים אנו לתת את הדין, על הוצאת ספרי התורה בעת ביקור המלך".

- וכי למה? נסער עמיתו הדיין הגאון רבי שלמה גלנטי, איש רוגש וסוער תמיד, וזקנו המכסיף היורד על פי מידותיו התנוועע בדברו, "מה דופי מצאת בכך? וכי לא שנינו 'חולקין כבוד למלכות'?"

"שמא מבזים אנו את התורה הקדושה?" שאל רבי מיכאל טרורית.

רחש של הפתעה עבר בין הנאספים, קולות של מלמול ולחישות החלו נשמעים, "אכן צדקו דבריו, לצאת כך עם ספרי התורה לכבודו של איש נוכרי?!"

"אלא מה נעשה" שאל אחד הדיינים שאלה של טעם, "אם בביקור הבא יבוא המלך ויראה שלא

בין ההמונים, על כן שרכו רגליהם הישישות לפינה צדדית, ממנה יוכלו לראות אפס קצהו של המחזה.

כיכר השוק כמו נחצתה לשנים בסכין. ההמונים עמדו משני הצדדים, מפנים את כל הדרך הכבושה.

תחילה עברו מרכבות השרים הבכירים, מרכבה חומה רתומה לשני סוסים חלפה מהר על פניהם. "זהו שר הפיננסים", הפגין זאטוט אחד ידענות מפליגה.

- ומנין לך זאת? סנט בו סוחר עב כרס. "כל ילד מכיר את סמלו של מיניסטריון הפיננסים", ענה לו הילדון תשובה ניצחת, והסב את תשומת ליבו לסמל המלכותי על דופן המרכבה.

"הנה מרכבת המלך", הצטרף דרדק אחד. "הס חצוף!" דחק בו אביו בצלעותיו, "את המלך אין צורך להציג".

דממה השתררה בעת שהכרכרה המפוארת חצתה את כיכר השוק, טובלת כולה בזהב נוצץ, אומרת כולה נוי והדר מלכות.

הכרכרה האטה ועצרה, הסוסים עמדו על מקומם זוקפים ראשם בגאון. מרחוב היהודים עלה קול שירה, תהלוכה גדולה יצאה מתוך הרובע היהודי. הקהל העצום עמד והתבונן בראשי הקהילה היהודית, רבנים, דיינים, וראשי הישיבות, יצאו מפזזים ותיבות עץ גבוהות-מעוגלות בדיהם. הנרתיקים מקושטים היו במטפחות משי יקרות, עטופים במעילי רקמה יקרים. ראשיהם עטורים כתרים נוצצים, מגולפים תפוחי זהב במשכיות כסף, מחוטבים תבנית מעשה ידי אמן הפלא ופלא. אבנים יקרות משובצות היו בהם, וקרני החמה שנשתברו עליהם החזירו משם אלפי זהרורי-אור בשלל צבעי הקשת.

כמין גורן עגולה נעשו הרבנים נושאי הארונות בעת שהתקרבו אל המלך, המחזה שבה כל לב.

חרדה נפלה על קהילת יהודי סרגוסה. זה קרה לפני 604 שנים. בשנת ה'ק"פ לבריאת העולם. שבעים שנה לפני 'גירוש ספרד'. ביום ששי, י"ז שבט. ערב שבת קודש פרשת יתרו. חמשת אלפי אוכלוסיה היהודיים של העיר סרגוסה, על י"ב קהילותיה, טפיה וישישיה, אנשיה ונשיה, נמצאו במצור ובמצוק.

פחד המשומד הצורך מראקוס נפל על היהודים, לראשונה חשו עצמם מאוימים, כיהודיה של שושן הבירה בשעתם.

מזה שנים רבות משמשים אזרחי העיר סרגוסה שבספרד דוגמה ומופת של שכנות טובה. יחסי הבנה וידידות שררו בין היהודים לבין האוכלוסיה הנוצרית, הללו נטו להם חסד והתייחסו אליהם כשווים אל שווים.

שנים רבות התנהלו כך החיים שקטים ושלווים, זורמים על מי מנוחות. עד שהציצה בהם עינו של אותו רשע ארוך, הציצה ונסתמאה. ימים ולילות הסתובב ושבע תועבות בליבו, חורש מזימות.



צעקות השוטרים, וקול צהלת סוסים אבירים מילאו את רחבת כיכר השוק. מאות הקונים הובהלו מן החנויות.

"מה קרה? מה אירע להם לבריות שכך רומסים הם ישיש שכמוני, עוד מעט וסקלונג", נאנח יעקב, סוחר האריגים הזקן, בלשונו המליצית השאובה הישר מן התורה, "כבר נשכחו מהם מידות של דרך-ארץ, מן האנשים?..."

"מה לך דון יעקב?" טפח ידידו בצלאל הקצב על שכמו, "האם התחלת לשכוח, כדרך הזקנים?... המלך ירום-הודו עומד לעבור דרך השוק!"

"אוי", טפח דון יעקב על מצחו, "שמעתי אתמול ופרח הדבר מזיכרוני. נו מילא, המלך אינו עומד על ראש דאגותיי".

בעינים משתאות עקבו שני הזקנים אחר התכונה הרועשת. כוחם לא עמד להם להידחק

הבאנו את ספרי התורה כדרכנו, בוודאי יקצוץ מאד. כשישמע את הסיבה תבער בו חמתו עד להשחית!

"גם על כך חשבנו כבר בסיעתא דשמיא."



"רבתי" אמר הרב הזקן, הגאון רבי משה הכהן, "החלטנו כי מן היום והלאה כאשר יבוא המלך לבקר אצלנו, נצא עם הנרתיקים כאשר הייתה באמנה אתנו, אלא שהנרתיקים יהיו ריקים! המלך למראה עיניו ישפוט ויחשוב שספרי התורה שוכנים בהם, והכל על מקומו יבוא בשלום."

אכן, הכל יכול היה לעבור בשלום, אלמלא קפץ עליהם רוגזו של אותו צורר - השר מאראקוס. לשעבר היה יהודי כמוהו כאחיו, חיים שאמי היה שמו, אלא שעמד ונשתמד, וכפי הנהוג הייתה שנאתו לאחיו היהודים - עצמו ובשרו - מפעפעת בו כארס של עכנאי. החיבה היתרה שרחש המלך סרגוסנוס לנתיניו היהודיים, צרבה עמוק בנבכי נשמתו השסועה. מבקש היה עילה לטפול עליהם ולהבאיש את ריחם.

יום לאחר ביקורו של המלך פסע מאראקוס ברחוב, שני נערים יהודים מסתודדים חלפו לידו. הללו שקועים היו בשיחה ולא חשו כי אוזניו של מאראקוס כרויות.

"אבא שלי גילה לי שהנרתיקים המפוארים בהם מקבלים את פני המלך, הם רק למראית עין" לחש אחד הנערים.

"אולי מהתל הוא בך?" שאל החבר, "אולי רק חמד לצון?"

"וכי מה היה לך? אבי לא הוציא מימיו דבר שקר מפיו, אפילו לא כמהתלה..."

בצעדים חרישיים חמק משם מאראקוס, ניצוץ של שנאה ושמחה לאיד יקד בעיניו.

"תפסתיכם יהודים", לחש לעצמו וגל של אושר גאה בלבו, "הפעם לא תימלטו מידי."



לאחר כמה ימים, בטרקלינו הגדול של המלך...

"מה תאמר?" שאל סרגוסנוס בפנים קורנות, "ראיתם את הכבוד הגדול שהעניקו לי היהודים?"

"צר לי לאכזבך" לחש מאראקוס ועיניו אפלות, "מכיר אני את היהודים טוב מכדי שיוכלו להוליך אותי שולל."

"מה בכוונתך לרמוז?" נחרד המלך.

"הו, הכבוד הגדול שמנחילים לך היהודים מזויף מתוכו. רק למראית עין..."

"שקר וכזב" קם סרגוסנוס על רגליו בחמת זעם, "עלילה אתה מבקש, כל בר דעת יראה כמה אוהבים אותי היהודים."

"אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו", ציטט מאראקוס אמרת חז"ל שצפה פתאום בזכרוננו מגירסא דינקותא. "שמה עלתה על דעתך לבדוק את הנרתיקים של ספרי התורה, לפתוח אותם ולראות במו עיניך האם הספרים באמת נמצאים בהם?"

"הנרתיקים נוצצים, אבל אין תוכם כברם", לחש מאראקוס לחישה צפעוני באזני המלך והשרים הנרעשים, "ריקים הנרתיקים! כי אומרים הם היהודים, איכה נבזה את ספרי הקודש שלנו, להוציא אותם לרחובה של עיר לכבוד גוי מתועב, עובד אליילים!"

דומיית אדם צנחה על המלך והשרים. פניו של סרגוסנוס החווירו לרגע קט ומיד שבו והאדימו.

"האמת בפיך, מאראקוס?" רעם קולו.

השר מאראקוס קד והשתחוה לפני המלך. "מוכן אני להישבע בשם אלוקים כי אמת דברתי."

"ויעצים, מה בפיכם?" קולו של המלך רעד בחימה.

היועצים שתקו לרגע קל. אחר החלו מסתודדים במלמול שקט רגעים אחדים.

"אם על המלך טוב", ענו לאחר התייעצות קלה ביניהם, "יעבור אדוננו באחד הימים הקרובים לביקור פתע בכיכר העיר, וכאשר יבואו הדיינים והנרתיקים בידיהם, יתן המלך צו מלכותי לפותחם."

"ואם ימצאו ריקים?" שאל סרגוסנוס וכעסו בוער להשחית.

"אחת דתם להמית!"

בסתר, בין כתלי הטרקלין המפואר נרקחה המזימה הנוראה: למחרת היום יעבור המלך בכיכר השוק. מאחור יקיפו את הרובע היהודי מאות חיילים חמושים. והיה: אם ימצאו התיקים ריקים, כרגע יעוטו החיילים על בתי היהודים, יהרגו כל זכר, יקחו בשבי את הנשים והטף, ואת בתי הכנסת שלהם יעלו באש. על ספרי התורה שבהיכל!..



אפרים, שמש הקהל באחת מי"ב הקהילות בסרגוסה, התעורר בבעתה. איש תם וישר היה, ירא אלוקים וסר מרע.

בלילה ההוא חלם אפרים חלום נורא, לנגדו התייצב איש נכבד בעל שער, לובש איזור עור, פניו קורנות ומראהו מטיל אימה.

"אפרים! מה לך נרדם?" גער בו אליהו הנביא, "הטרם תדע כי סכנה גדולה נשקפת לחיי כל היהודים כאן? מהר חושה אל בית הכנסת, והכנס את ספרי התורה אל הנרתיקים שלהם, רק הישמר לך ושמור נפשך מאד לכל יעלה הדבר על פיך, כי אם תגלה אותו לזולתך, בן מוות אתה!"

אפרים נשא רגליו לבית הכנסת, להכניס את ספרי התורה אל הנרתיקים. אחר שב למיטתו, ומאומה לא גילה לאיש, כאשר ציוה לו המבשר. אותו לילה חלמו 11 אנשים נוספים אותו חלום. כל השמשים של י"ב הקהילות אשר בסרגוסה. כל אחד מהם סבר כי רק הוא חלם זאת, אלא שבפקודת הנביא לא הגידו לזולתם מאומה.



בבוקר יום ששי, שבעה-עשר לחודש שבט, שנת ה'ק"פ, נפל קול הברה בעיר: "המלך מגיע לביקור".

"מה יום מיומיים?" תמהו האנשים, "הן רק תמול היה מלכנו כאן..."

הפמליה המלכותית הגיעה במפתיע כבר בשעת בוקר מוקדמת. הקהל היה קטן בגלל העיתוי הבלתי שיגרתי.

המלך ירד מהמרכבה, מאראקוס הצורר לימינו, וכל חבר שריו ויועציו פוסע בנחת אחריו. מאחור פסעו שלוש מאות חיילים מאומנים, חניתות ארוכות מושחזות בידיהם.

"היכן הרבנים?" שאל סרגוסנוס, "קיראו לדיינים עם ספרי התורה שיברכוני!"

מבוהלים ודחופים הגיעו כל חברי בתי הדין כחץ מקשת, שלושים ושישה דיינים נושאים כולם

נרתיקים מפוארים..

המלך רמז לרבי מיכאל חזקיה, זקן הדיינים, להתקרב. חיך מרושע עלה על שפתיו של מאראקוס.

"פיתחו את הנרתיקים", אמר המלך בנחת, קולו היציב אינו מגלה את הסערה המתחוללת בנפשו.



הדיין הביט בו בתימהון.

"רוצה אני לראות מה כתוב בה, בתורת משה איש האלוקים", אמר המלך בקוצר רוח, "פיתחו את הספרים!"

פניהם של הדיינים החווירו, היו שאמרו כסיד ההיכל, היו שאמרו כלובן של ביצה. מכל מקום, לבבם נמס והיה למים.

"מה זאת עשה האלוקים לנו?" אמרו איש אל אחיו במורא גדול.

פלוגת חיילים מזוינים כיתרה את הדיינים, לבל יחמוק איש. פחד נורא נפל על הקהל הגדול, אפילו עוללים הבינו את חומרת השעה.

השר מאראקוס ניגש אל אחד הדיינים ותלש את הנרתיק בכח מידי. בתנועה חפזיה הסיר את המטפחות הבוהקות, קרע את המעיל המרוקם בחוטי שש...

כרגע הלבינו פניו של מאראקוס עצמו, הנרתיק כמעט ונשר מבין ידיו הרועדות, הכל הצטופפו סביבו.

ספר התורה שהיה בנרתיק, נפתח בסוף ספר ויקרא:

"ואף גם זאת, בהיותם בארץ אויביהם", קרא הדיין הישיש מתוך ספר התורה באזני המלך ושריו, "לא מאסתי ולא געלתי לכלותם להפר בריתי איתם כי אני ה' אלוקיהם."

"אך מקרה הוא", קולו הסדוק של מאראקוס קירקר נואשות, "פיתחו את כל הנרתיקים."

שלושים ושש פעמים נפתחו הנרתיקים, אך התוצאה היתה זהה, הנרתיקים לא היו ריקים... בכל אחד מהם פתחה יד שמיימת את הספר באותו מקום עצמו. בסוף ספר ויקרא. ויגדל הנס מאד. יען כי בכל בתי הכנסת עמדו לקרוא בתורה בשבת קודש שביום המחרת בפרשת 'יתרו' אשר בספר שמות. וראה זה פלא. כל הספרים נגללו מעצמם אל סוף ספר ויקרא.

ל"ו פעמים שמעו המלך והשרים יחד עם כל הציבור הענק, גויים ויהודים כאחד, את ההבטחה האלוקית הנצחית.

בחבטה עמומה צנח מאראקוס ארצה, מחוסר הכרה.

סרגוסנוס הביט בזעף בשר המעולף. "כילאו אותו", ציוה. קבוצת חיילים גררה את גופו הרפוי של השר הבכיר.

המלך התקרב אל הדיינים, פניו מחייכות באושר. "תמיד ידעתי כי אתם הנתינים הנאמנים ביותר, עתה גם הוכח הדבר. לאות הוקרה פוטר אני את כל היהודים בעיר מכל תשלומי מס, שלש שנים תמימות."

מאראקוס נתלה על העץ, כהמן הרשע בשעתו. נבלתו המתה הושלכה מאכל לכלבים, והעיר סרגוסה צהלה ושמחה.

מני אז נהגו יהודי העיר סרגוסה לחגוג בכל שנה ושנה ביום י"ז שבט, את יום הפורים הפרטי שלהם. היום אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב.

פרשת בשלה

ומקשים למה לא אמר אשר בראתי שמים וארץ שלפי הנראה זה חידוש יותר. אך נראה דבאמת זה חידוש יותר שהוציאנו מארץ מצרים, דהנה בריאת עולם היה מחמת שהשם יתברך ברוך הוא רצה להטיב לברואים ואין הבריאה חידוש נגד השם יתברך כי טבעו להטיב, אבל יציאת מצרים שהכה השם יתברך את מצרים במכות מופלאות וזה נגד טבעית הבורא ברוך הוא כי מפי לא תצא הרעה אך מחמת שזה היה הטבה לישראל מה שהכה את מצרים ועיקר הטובה היה לישראל עשה השם יתברך נגד הטבעית להכות אותם וזה חידוש יותר גדול. וזהו **כל המחלה לא אשים** אך איך הכה אותם הלא מפי עליון לא תצא הרעה. לזה אמר **כי אני ד' רופאך** ונמצא היה ההכאה הזאת הטבה לישראל, **אבל להשים חלילה שום מחלה על ישראל זה בלתי אפשר כי מה הטבה יבא מזה וק"ל.**

נועם אלימלך

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו מִן הַיָּמִים הַלְלוּנוּ מֵהַיָּמִים הַלְלוּנוּ מֵהַיָּמִים הַלְלוּנוּ

שמעתי שפעם אחת פגע צדיק אחד בהרב הקדוש הרבי ר' דוד ז"ע מלעלוב בעת חזרתו מהנסיעה מהרב הקדוש הרבי מלובלין זצלה"ה ושאל אותו מה דברי הרב אהרן גלבשטיין

תורה אמר הרבי הקדוש ז"ע מלובלין, והשיב לו שאמר מה שהתורה קורא את המן, על שם **כי לא ידעו מה הוא**, הנה המן היה דבר רוחני וכל שאכלו היה נתעלה ביותר מידי יום ביום עד שלמחרתו לא היה מכיר את חבירו, ושאל עליו **מן הוא**, כלומר מי הוא זה כי לא הכירו כי נתעלה ביותר, ואמר הרב הקדוש הרבי מלובלין ז"ע: יש כאן אברך אחד אשר הולך וחוזר בין האילנות, שאין שום אחד מכירו, ולמחרתו ישאלו עליו מי הוא, והלכתי בעצמי לראות מי הוא ההולך בין האילנות, וזה היה הרב הקדוש הרבי ר' בונם זצלה"ה מפרשיסחא.

שיח שרפי קודש

וְטַעְמוֹ כְּצַפְיֵיחַת בְּדָבָשׁ (טז, לא)

אמר [הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר ז"ע], שמכאן למדו חז"ל שדבש אחד מששים במן, שלכאורה אינו מובן, דמדוע אמר **וטעמו כצפיחית בדבש**, והיה לו לומר והוא כצפיחית בדבש, ולכן למדו חז"ל שדבש אחד מששים במן שנתנית טעם הוא בששים, כמו שאמרו חז"ל שאיסורין בטילין בששים, ולכן אמר בכאן **וטעמו דהיינו מה שנתן בו המן טעם**, דהיינו בנותן טעם, זה היה **כצפיחית בדבש**, ואם כן המן גופא היה ששים פעם יותר, ורק מה שנתן המן בו טעם היה כצפיחית בדבש, ואם כן דבש הוא אחד מששים שבמן. כן אמר בשם הרב הקדוש [רבי שמחה בונם ז"ע] מפרשיסחא.

[חמד מזהב, קול מבשר

ולשיר שירה, זהו ענין נתיישב מלכותך, וכמו שאז עדיין לא היתה לנו תורה הקדושה ומכל מקום שרנו שירה בהתלהבות זה שהרגישו כל ברואי מטה ושררו, אחר כך שררו ליום במקדש ומשכן, וכמאמר חז"ל מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה, כדאיתא בתנאי (פרק לד) אחר שיעמיק האדם מחשבתו כו' מאחר דלית מחשבה דילי תפיסא ומשגת בו יתברך כלל כו' אעשה לו משכן ומכון לשבתו עיין שם, על ידי קביעת עתים לתורה עושה מקדש מעט, קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד, על ידי לימוד בתמימות וביגיעה, נתאחדו ג' אלו כמו שהיה בבית המקדש על ידי עבודה.

שפתי צדיק

עֲזֵי וְזִמְרַת קָה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה (טו, ב)

י"ל על דרך זה דהנה מי שלא היה בצרה מעולם אינו יכול כל כך לומר שירות ותשבחות לפניו יתברך שמו, כמו מי שהיתה לו צרה וניצול ממנה, כי הוא מרגיש יותר הישועה, וזהו **עזי וזמרת קה ויהי לי לישועה** פירוש אם אדם בא לישועה מעוז ומתוקף הדינים אזי יש בכח שכלו לומר זמירות ושירות ותשבחות לפניו יתברך שמו, וד"ל.

אהבת שלום

אָמַר אוֹיֵב אֲרֹדְךָ אֲשִׁיג אַחֲלֵק שְׁלָל וְגו' תּוֹרֵישְׁמוֹ יְדִי (טו, ט)

רבינו הש"ך ז"ל בעת שאכל מזונות אצל חותנו הגביר, פעם אחת באו אליו חמיו וחמותו שהיה יומא דשוקא, ואמרו לו להש"ך ז"ל: קח שק עם מעות ותלך על השוק ותקנה סחורה מה שיזדמנה לך, ונראה אם יש לך הצלחה בעולם הזה, והש"ך שמע להם והלך על השוק, ונזדמן לו מציאה גדולה שקנה סחורה בזול, ושמחו מאד, שראו איך שיש לו גם כן הצלחה. ושוב היה יום שוק אחד, ובאו גם כן להש"ך שילך אל השוק לסחור, והתיישב הש"ך ואמר הפסוק: **"אמר אויב" זה השטן, "ארדוך" אותו "אחלק שלל" אתן לו ריוח גדול עד שיסחור כל כך זמן מרובה שישכח תלמודו, ואחר כך כשישכח תלמודו אז "תורישמו ידי" אקח ממנו המעות גם כן, ויהיה ריק מכאן ומכאן, ולא רצה לילך שוב לסחור.**

אורי ירמיה (דף קג)

כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בַּמִּצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רֹפֵאֲךָ (טו, כו)

כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך, רש"י ז"ל הקשה בודאי כאשר לא ישם למה לרפואה, ונראה לפרש דהנה כתיב אני ה' אשר הוצאתיך מארץ מצרים,

ה' יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרֹשׁוּן (יד, יד)

הענין בזה שכאן נצטוו להחריש מבלי שום פעולה ואף בתפלה לא יתפללו להשם יתברך ובמלחמות עמלק נמצא להפך שנאמר **והיה כאשר ירים וכו'**, ונאמר **והיה ידיו אמונה** ומתרגמינן והוה ידוהי פרישן בצלו, אך הענין בזה כי יש חילוק בין עמלק לשאר אומות כי שאר אומות אומרים שאין הכל בידי שמים ותולין כל השפעות טובה בכחותם לאמור כחי ועוצם ידי, ולכן במלחמות ישראל נגד מצרים נצטוו להחריש, היינו להראות שהכל בידי שמים ובזה היו מנצחים כי בישראל נמצא זאת המבינות כי הכל בידי שמים, וגם תפלה שהאדם מתפלל ג"כ אינו יכול להתפלל בלתי רצון השם יתברך ולכן נאמר **ואתם תחרישון**, אבל בעמלק שהוא נקרא ישראל מומר כדאימא בקדושינו והוא תולה כל מעשיו בהשם יתברך שאומר כל הרע שהוא עושה הוא ברצון השם יתברך כי בלא רצון השם יתברך לא היה יכול לעשות, ונגדו הוא העצה להראות כי יראת שמים הוא בידי האדם והאדם צריך לעבודה ותפלה, וע"ז נאמר בגמרא על רבשקה שהיה ישראל מומר מפני שאמר המבלעדי ה' עשיתי, ותלה מעשיו הרעים השם יתברך ונגדו היא העצה להתפלל.

מי השילוח

אִזּוּ יִשָּׂר (טו, א)

במדרש רבה הדא הוא דכתיב נכון כסאך מאז, אף על פי שמעולם אתה לא נתיישב כסאך ולא נודעת בעולמך עד שאמרו בניך שירה, לכך נאמר נכון כסאך מאז, משל למלך וכו' כך אמרו ישראל באמת עד שלא בראת עולמך היית אתה כו' משעמדת בים ואמרנו שירה לפניך, באז, נתיישבה מלכותך וכסאך נכון. אולי כל פרק שירה שמשוררים כל הברואים זכו על ידי שירת ישראל, כעין ששמעתי מפה קודש זקיני [הרה"ק החידושי הרי"ם מגור] ז"ל כשהיה על נשואי קודש שעשה הרה"ק [בעל אוהב ישראל מפאטא] באסטילא שנתאספו כמעט כל הצדיקים, שמע מפה קודש הזקן מרן ר' אברהם יהושע העשיל זצ"ל, דהקב"ה רם ונישא ואין בכח שום בריה לגשת להודות, אך השבת קודש פותח ואומר מזמור שיר כו' טוב להודות, לפיכך יפארו ויברכו, דעל ידי ששבת קודש מעורר שטוב להודות נפקח עיני הבריות שיוכלו להודות, אמר שמתיקות התורה לא זו מפה קדשו ה' רביעי שנה עכ"ל, (מידדינו דוד צבי ע"ה מביאלא שמעתי ששמע מזקן חסיד שהיה שם על נשואי הנ"ל שסיים הקדוש ממעזבוז על זקיני זצ"ל דער יונגר מאן הוא כולו שבת קודש, ומשכו שירקד עמו, וזקיני זצ"ל בענותנותו לא סיפר הסיום).

כן י"ל דעל ידי שירת הים האירו ישראל לכל הנבראים שיוכל כל אחד להרגיש ניצוץ חיותו

הרה"ק רבי חיים דוד דוקטור מפיעטרקוב זי"ע כ' שבט תרי"ה

הבעל תשובה הצדיק

ידוע שהרה"ק רבי חיים דוד דוקטור מפיעטרקוב זי"ע, החזירו רבינו הקדוש רבי דוד מלעלוב זי"ע בתשובה, שהיה תחילה בדיוטא תחתונה, ורבינו העלהו ממעמקי הקליפות למדריגות רמות ונעלות ביותר עד שנעשה לחד מחבריא קדישא של הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע, ואח"כ ניהל את עדתו והיו נוסעים אליו חסידים ואנשי מעשה והיה קורא את ה'קוויטלך' שלהם.

ומרגלא בפומיה דרבינו ה"ברכת משה" זי"ע לספר על כך כיצד היתה השתלשלות הדברים. הרה"ק רבי חיים דוד דוקטור זי"ע היה רופא מומחה והיה רופא בית המלוכה בוורשא הבירה, והיה רחוק מחיי התורה והמצוות והיה שרוי רח"ל בעמקי הקליפות עד כדי כך שכשחזר בתשובה שבר את כל כלי ביתו שהיו מגועלים וכו', פעם אחת בא אליו חולה לדרוש עצתו שמייעצים לו לנסוע למרחצאות החמים, ואמר לו רבי חיים דוד דוקטור שלפי ראות עיניו עדיף שיסע מיד לביתו כדי שלא ימות חלילה על אם הדרך, כי רואה הוא שהוא חולה מסוכן ולא יוכל להמשיך לחיות אפילו את הזמן של הנסיעה למרחצאות.

בדרכו לביתו, נכנס אותו יהודי לעירית לעלוב וביקר את רביה"ק רבי דוד זי"ע וסיפר לו המעשה ואת דעת הדוקטור שלא יאשר לו זמן רב לחיות ח"ו, ונתן לו רבינו כוס יי"ש (96%), וחתכת גבינה מלוחה, והניחו לישון בביתו, והיה בבוקר קם אותו יהודי בריא ושלם בכל אבריו, ולא נודע כלל מחלתו שהיתה לו.

ימים ארוכים אח"כ הלך אותו יהודי שהבריא ברחובות העיר וורשא, ובדרכו פגש ברבי חיים דוד דוקטור, שאלו רבי חיים דוד האם אינך אותך יהודי שהיית אצלי לפני כך וכך זמן עם מחלה פלוגית, והשיב לו אותו יהודי שאכן הוא זה שהיה אצלו, אמר לו רבי חיים דוד דוקטור שיאמר לו אצל איזה רופא ביקר כי לפי מה שראה אז לא היה יכול להמשיך ולחיות, וסיפר לו היהודי שהיה בלעלוב אצל רבינו הק' ונתן לו יי"ש וגבינה מלוחה, ומיד אמר רבי חיים דוד הלא יי"ש וגבינה מלוחה זה סם המוות למחלה שהייתה לך, אם יש כזה יהודי שריפא אותך בדברים אלו והצילך ממות לחיים מוכרח אני להכירו, וכך נסע רבי חיים דוד דוקטור ללעלוב אל רבינו הקדוש רבי דוד מלעלוב זי"ע. הוא שאל את רבינו ג' שאלות, על ב' מהם הוא השיב לו ועל השלישית אמר לו שצריך לשאול זאת את הרבי הקדוש מלובלין זי"ע, וכך החזירו בתשובה והפך אותו ל'בעל תשובה'. אח"כ נסע רבי חיים דוד אל הרבי מלובלין והוא תירץ לו את הקושיות.

ענין בספר שיח שרפי קודש את המעשה כפי שסיפרו בעל האבני נזר, וז"ל שם: הרב הקדוש וכו' הרב רבי אברהם זצלה"ה אדמו"ר מסאכטשוב אמר פעם אחת באמצע השיעור להבחורים שהיו לומדים אצלו, בזה הלשון: אתם יודעים איך שהדוקטור ר' חיים דוד ז"ל נעשה לגדול שבישראל, המעשה שהיה כך היה, הוא היה רופא פשוט ככל הרופאים וגם התנהגותו בדת ישראל ג"כ כהרופאים. פעם אחת בא אליו חולה לדרוש עצתו שמייעצים לו לנסוע למרחץ חמין (לבאעד) הידוע והוא לא הסכים לזה כי ראה שהחולה מסוכן הוא, ואי אפשר עוד לבא לביתו בחיים מהמרחץ, החולה לא השגיח על זה

ונסע למרחץ חמין, אולם גם הרופאים דמרחץ מהרו אותו ליסע בחזרה לביתו, כי הוא מסוכן מאוד ואין לו מה לעשות שמה. ובחזרתו עבר דרך לעלוב, וביקר את הרב הקדוש וכו' הרבי ר' דוד לעלובער זצלה"ה וסיפר לו המעשה, ואמר לו הרבי בזה הלשון: הא לך יין שרף ושתה לחיים, וגם נתן לו חתיכה גבינה לטעום אח"כ, ואמר לו לך לישן ואל תשגיח עליהם, כי שטותים הם דוברים, ועשה כן, והניח עצמו לישן וישן כל הלילה ובבוקר קם בריא אולם, ולקח ברכת הפרידה מהרבי ונסע לביתו דרך פיעטרקוב וביקר את הדוקטור הר' חיים דוד ז"ל, וכאשר ראה אותו ואת מראית פניו נתבהל מאוד וביקר את גופו וראה שהוא כאחד האדם, והפציר אותו לספר לו הכל מה שעבר עליו, וסיפר לו איך שגם הדוקטורים דשם ג"כ גברו עליו פקודתם לנסוע לביתו, ועבר דרך לעלוב וסיפר להרה"ק כל המעשה, וצוה לו לשתות יין שרף וגבינה וכשמעו זאת נשתומם מרוב תמהון, וכמעט יצא נשמתו מרוב פחד, ואמר אם בסם המות נוכל לרפאות את האדם, אני מוכרח לנסוע שמה ולהכיר איש כזה, כי יין שרף וגבינה היו סם להחולה הלו שהיה חולי על סאכטעס ר"ל וגם על הקיבה, ונסע ללעלוב להרה"ק הר"ר דוד זצלה"ה ונעשה גדול.

וסיים האדמו"ר מסאכטשוב זצלה"ה בזה"ל: אבער א גדול לגדול שבישראל והתחיל לשבח אותו מאוד. ואמר שנסע אח"כ לחולה נכרית לרפאותה אולם עינים שלו היו מכוסים. גם כל הנס שעשה הרה"ק הר"ר דוד לעלובער זצלה"ה עם החולה הנ"ל היה רק להמשיך אליו הנשמה הלו.

הרה"ח רבי שמואל פרוש שליט"א, אוהל מועד (242) בא תשע"ו

רבינו דוד מלעלוב דיבר עמו בעניינים נשגבים מיד כשחזר בתשובה

הרה"ק רבי חיים דוד דוקטור מפיעטרקוב, שזקני רביה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע החזירו בתשובה ואח"כ נתפרסם לצדיק גדול, ובשעה שהיה אצל רביה"ק רבי דוד מלעלוב וגמר בנפשו לשוב בתשובה שלימה, מיד פתח רביה"ק רבי דוד ודיבר עמו בעניינים נשגבים בעבודת השי"ת, ושאלו הרה"ק רבי חיים דוד דוקטור הכיצד מדבר עמו מיד מעניינים נשגבים אלו, הלא רק לפני זמן מועט היה שקוע רח"ל בעון, ועדיין לא תיקן עצמו כגון בכשרות וכדו', השיב לו רבי דוד לעלובער, כן היה גם אצל בני ישראל במצרים, שכידוע היו שקועים במי"ט שערי טומאה, ועבדו רח"ל עבודה זרה, וכשנצטוו מפי הגבורה להקריב קרבן פסח, נפל רוחם בקרבם שעד כה היו עובדי עבודה זרה וכיצד יריבו עוז לעלות בקודש ולהקריב קרבן פסח, אמר להם השי"ת 'משכו וקחו וכו' ושחטו הפסח' וכמו שדרשו רבותינו ז"ל (שמות רבה טו, ב) משכו וקחו לכם, כלומר משכו ידיכם מעבודת כוכבים וקחו לכן צאן ושחטו, פירוש שאמר להם השי"ת לישראל אך משכתם ידיכם מעבודה זרה, כבר אפשר לכם לקחת קרבן ולהקריבו לה', הרי שאך עובדים את החטא מיד אפשר לעסוק בעניני עבודת השי"ת.

כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, דברות קודש

פתח גדול בדרכי התשובה

דברים נוראים נשמעו מפה קדשו של רבינו ה"ברכת משה" פעם ביומא דהילולא של הרה"ק רבי חיים דוד דוקטור זי"ע בעת עריכת שולחנו הטהור לכבוד

ההילולא קדישא. לאחר גמרו לספר את סיפור חזרתו בתשובה הנ"ל, הוא התבטא בלשון קדשו ואמר: "רבי חיים דוד דוקטור האט אויף געעפנט א פתח, אז אפילו ווי נידריג מ'איז, קען מען צו קומען צו די גרעסטע מדריגה" - הרה"ק רבי חיים דוד דוקטור פתח את הפתח, שאפילו במצב פחות שהוא, אפשר לבוא לידי המדריגה הגדולה ביותר.

הרה"ח רבי שמואל פרוש שליט"א, אוהל מועד (242) בא תשע"ו

השאלה באמונה ששאל לרבו הרבי מלובלין

כשקייב הרה"ק רבי דוד לעלובער את הרה"ק רבי חיים דוד דוקטור לחזור בתשובה שלימה, שאלו רבי חיים דוד כמה שאלות באמונה, ואחד מהשאלות היה לכאורה מה היה הנסיון הגדול של אברהם אבינו ע"ה ב"אור כשדים", וכי מי לא יעמוד בזה הנסיון, ובכל הדורות מצינו שרבים מסרו נפשם על קדושת שמו ית', ומה כל הגדלות שעשו מנסיונו של אברהם אבינו ע"ה, ואמר לו הרה"ק רבי דוד לעלובער ששאלה זו צריך לשאול את פי קדשו של הרה"ק מלובלין זי"ע.

עמדו ונסעו להרה"ק מלובלין, וכשנכנסו ושאלו השאלה השיב להם הרה"ק מלובלין זי"ע הדנה אברהם אבינו הוא לבדו פירסם אדנותו של הקב"ה בעולם ועשה נפשות רבות וקירבם לחסות תחת כנפי השכינה, והנה בבוא אליו נסיון זה של "אור כשדים" היה יכול אברהם אבינו ע"ה לעשות זה החשבון דאם ימסור נפשו לשריפה אזי חלילה לא יהיה מי שיפרסם האמונה בהשי"ת, ועל כן מוטב שיעמיד פנים עתה וכו', ובסתור ימשיך לפרסם אדנותו יתברך בעולם, אבל אברהם אבינו ע"ה לא עשה שום חשבונות, וכשבא לידו נסיון זה מסר נפשו לשריפה כמצווה ולא חישב מה יהיה אח"כ, וזה היה גדול הנסיון של אברהם אבינו ע"ה ב"אור כשדים" שלא חישב אלו החשבונות.

כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, דברות קודש

בורא רפואות נורא תהילות אדון הנפלאות

הדוקטור הקדוש ר' חיים דוד זצ"ל מפיעטרקוב כשבא פעם אחת לחולה היה כותב לו ריצעפט, ואמר, בורא רפואות, וכשבא בפעם שנית וראה שלא הוטב לו צוה לומר תהלים, נורא תהלות, ומכאן ואילך אמר, אדון הנפלאות, והבן.

שיח שרפי קודש

היה תמיד תפוס ברעיוניו ומוחו ולבו בדביקות גדול

גם הרבה פעמים כשהלך הרה"ק רבי חיים דוד מפיעטרקוב זי"ע בחוץ לביקורים (וויזיטען) אצל חולים, וראה את אדוני אבי הרב ז"ל וקרא לו אליו ואמר לו תיכף תורה של הרב היהודי הקדוש מפשיסחא זי"ע או מהרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע או מרבו הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע, ואמר לו בזה הלשון: היהודי אמר כך, ר' דוד"ל אמר כך, הרבי מלובלין אמר כך, כי היה תמיד תפוס ברעיוניו ומוחו ולבו בדביקות גדול להשם יתברך, גם בעת שהלך אל החולים ר"ל פעם אחת ראה את אבי הרב ז"ל בחוץ וקרא לו ואמר לו תדע שהרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל אמר לי שבאמונה צריך להיות כמו פתי כמו דכתיב (משלי יד טו) "פתי יאמין לכל דבר" וכו'.

גדולת הצדיקים

כוס תנחומין

בצער רב אנו מבכין את פטירתה של האשה החשובה והצדקנית מעוטרת בכתר שם טוב ובמעשים טובים, אשת חיל עטרת בעלה, יראת ה' היא אוצרו, פיה פתחה בהכמה ותורת חסד על לשונה, כל חייה היה שרשרת רצופה של אמונה ובטחון, שפכה צקון לחשה וליבה בתפילותיה ובתחינותיה, הזכות והטהורות להשם יתברך, הקרינה אהבת המקום ואהבת הבריות, אבלה בליבה וצהלתה על פני התמיד, חכמת נשים בנתה ביתה, התמסרה למען בעלה הגאון הגדול, באופן מופלא כל ימיה, ועמדה לימינו בכל כוחה ונתתה שכמה במסירות למען תורתו והליכותיו הנאצלות ויחד גידלו צאצאיהם משפחה לשם ולתפארת לתורה ויראת שמים ועבודת ה' נודככה ביסורים וקבלתם באהבה, בדומיה ובאמונת אמן

מרת **ליבא ויינשטוק** ע"ה
אלמנת האי גברא רבה,
הגאון החסיד
רבי **מנחם יוסף יהושע**
וינשטוק זצ"ל

מפארי אנ"ש
בת עמוד ההוראה הגאון החסיד רבי
מנחם מענדל כהן זצ"ל

ובזה אנו מביאים את תנחומינו מעומק לבנו לבנה החשובה האי גברא יקרא, יקר שבערכין, מוכתר בכל מידה נכונה, פאר המעלות והמידות אהוב תורה ולומדיה שמו הטוב הולך לפניו יראת ה' היא אוצרו

הרה"ח ר' **רפאל** שליט"א
ולכל המשפחה הרוממה שתחי'

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ומעשיה הטובים תעמוד לה ולזרעה לזכות לנצח נצחים ושתמליץ בעדם ומעתה ישמע בביתם אך טוב וחסד מתוך הרחבת הדעת ושובע שמחות לעד

יושבים שבעה בביתה
רח' אמרי בינה 12 בירושלים
עד יום שני

כוס תנחומין

בצער רב אנו מבכין את פטירתו של האי גברא יקרא, איש חי ורב פעלים, צהלתו היתה תמיד על פניו, נעים הליכות והאיר פנים לכל אחד, נודע לשם ולתהילה, אהב תורה ולומדיה, זכה לקרבה יתירה מרבתינו זיע"א ולהבדלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ועמד לימין גלינוני מידי שבוע בשבוע במסירות נפלאה

הרה"ח ר' **משה יעקב** ז"ל
בן הרה"ח **יהודה לייב** ז"ל
ישראל

ובזה אנו מביאים את תנחומינו מעומק לבנו לכל המשפחה שתחי'

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ומעשיה הטובים יעמוד לו ולזרעה לזכות לנצח נצחים ומליץ בעדם ומעתה ישמע בביתם אך טוב וחסד מתוך הרחבת הדעת ושובע שמחות לעד

ילקוט הליכות ועניינים הנוגעים למעשה

נערך ע"י הרה"ג רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו

א. נטילת תרופות.

א. חכמינו ז"ל אסרו לעשות כל צרכי רפואה בשבת לאדם בריא, משום גזירת שחיקת סממנים, אמנם עבור חולה, לא מבעיא חולה שיש בו סכנה, דמותר לחלל עליו שבת, אלא אפילו חולה שאין בו סכנה, כגון שמרגיש חולי בכל גופו, או שנפל למשכב מחמת חלי, מותר לקחת תרופות לצורך רפואתו. [שו"ע ומ"ב סימן שכ"א].

ב. בגדר נפל למשכב, ביאר הגר"נ קרליץ [חוט שני ח"ד פרק פ"ט סק"ו] ג"כ מי שאין כל גופו כואב, אלא שממת הכאבים אינו יכול לעשות את מה שצריך לעשות, נחשב כנפל למשכב, וגם אם מצליח ללכת ולתפקד על ידי מאמץ, נחשב כנפל למשכב, כיון שבמצבו הרגיל (לולא המאמץ) היה שוכב.

ג. אדם החש כאב חזק באחד מאיבריו, הרי הוא בגדר חולה שאין בו סכנה, ומותר לו לקחת תרופה להרגעת הכאב.

ד. מי שחייב בפקודת הרופא לקחת תרופה משך כמה ימים, ושבת ביניהם, מותר לקחתם בשבת.

ה. מותר לקחת תרופה כדי למנוע חולי, דכל שיכול לבוא לחולי, נחשב כמי שחלה כבר. ועל פי זה כתבו הפוסקים דמותר ליטול כדורים בשבת להקלת הצום, כשהצום למחרת השבת. [שש"כ פ"ד סעיף ג-ו, ובהערות שם, שולחן שלמה ס"א].

ב. השימוש במשחה. תחבושת. פלסטר.

א. אסור להשתמש בכל סוגי המשחות, בין לצורך רפואה, או להרגעת כאב, אלא לצורך אדם שהוא בכלל חולה אפילו שאין בו סכנה שמותר לו לקחת תרופות כנזכר לעיל, או קטן שהוא בכלל חולה שאין בו סכנה. [וגוילו יתבאר להלן].

ב. ויזהר שלא למרוח את המשחה, משום איסור ממרח, ומכל מקום מותר להניח תחבושת על המכה גם אם נמרחת המשחה על ידי זה דהוי מירוח כלאחר יד, וגם אין כוונתו להחליק המשחה.

ג. ויזהר שלא לקשור את התחבושת בקשר על גבי קשר, וכן לא ידביקם בפלסטר, אלא יקשרם בעניבה, או בסוכת ביטחון.

ד. כשצריך להניח פלסטר על גבי פצע שיש לו באצבעו לא ידביק את הפלסטר זה על זה אלא כולו יהיה על בשרו. [מלאכת שבת ע"ג].

ה. טוב שלא להסיר הפלסטר בשבת, שכן בעל כורחו ייתלשו שערות בשעת הסרתה. [שו"ת באר משה ח"א סכ"ט, ואם השארת הפלסטר מצערת אותו הרבה, מותר להסירה, דתלישת השערות הוי כלאחר יד ומקלקל ופסיק רישא דלא ניחא ליה, שש"כ פ"ה סכ"ז ובהע' ע"ח].

ג. ויטמינים.

א. אדם בריא אסור ליטול ויטמינים בשבת לשם בריאות.

ב. זקן או מי שאינו יכול לאכול ונוטלם כתחליף למזון, הרי אלו מותרים ליטלם גם בשבת דאצלם אינו בכלל צרכי רפואה.

ג. הגרש"ז אויערבאך התיר לתת ויטמינים לילדים עד גיל תשע כשלוקחים את הויטמינים גם באמצע השבוע בהוראת הרופא, דדינם לענין זה כחולה שאין בו סכנה שמותר ברפואה. [שש"כ פ"ד ס"כ הערה פה, שולחן שלמה סכ"ח ס"א הערה ב].

ד. כדורי שינה.

מי שמצטער הרבה מחוסר שינה מותר ליטול כדורי שינה בשבת. [שש"כ פ"ג ס"ט].

ה. כדור תאמס נגד צרבת.

אם נחלה בכל גופו מחמת הצרבת הוי בכלל חולה שאין בו סכנה

רפואה בשבת [ב]

שמותר לו ליטול תרופות. [שש"כ ח"ד פ"ד סוף ס"ד, מ"ב למעשה ע' ע"ב, ובהע' שם הוסיף דיש לדון עוד בהיתר לקחת כדור התאמס, כיון שהרבה נוטלים אותו בקביעות תוך כדי אכילתם ואפשר דהוי בכלל מאכל בריאים].

ו. היתר לפרר או להמיס כדורים.

מותר לרסק ולפרר כדורים כשיש צורך בכך, כיון שהכדורים נטחנו כבר ואין טוחן אחר טוחן. [מלאכת שבת ע"ג].

ז. חום גבוה או חום נמוך ומדידת חום.

א. מי שיש לו חום גבוה שאינו ברור הסיבה לכך, והחום אינו יורד בנטילת תרופות, הרי זה בכלל חולה שיש בו סכנה [ע"פ שו"ע ש"כ ס"ז], ולהלכה למעשה, אם כשאיירע לו כן בימות החול כשהמרפאה סגורה היה נוסע לבית חולים, כך יש לנהוג גם בשבת. [ארחות שבת פ"כ הע' ד].

ב. ואין זה תלוי בגובה מעלות החום, כי בשפעת אפילו אם החום מעל ארבעים, אינו בכלל חולה מסוכן.

ג. כמו כן אם יש לו חום נמוך מדי, פחות משלושים ושש מעלות, [כלומר 35.9 מעלות], וכן בכל אופן שהחולה קצת אפטי, הריהו מוגדר לחושב"ס שמחלים עליו את השבת. [דעת רופאים].

ד. לצורך מדידת חום, לכתחילה ישתמש במד חום מכני עם כספית, לפי שיש בו פחות איסורים, דבדיגטלי יש גם איסור כותב ומוחק על כל פנים מדרבנן לדעת כמה פוסקים, [ועצם האיסור של מדידה הוא משום עובדין דחול, כנפסק בס' שו"ט, ויש אמרים שאיסורו משום חפצין אסורים, ומדידה לרפואה נחשב מדידה של מצוה, שמותר], ואם יש לו רק מד חום דיגטלי ואינו יכול להשיג כעת מד חום מכני, כיון שלדעת כמה פוסקים ההשתמשות בה באיסור דרבנן, מותר למדוד בו, וידליקנו בשינוי, ובחולה שיש בו סכנה בזמן בהול מודדים לכתחילה במד חום דיגטלי.

ברכת מול פוגר חמה ולגברית

נדבת ידידנו הנכבד האי גברא יקרא יקר שבערכין, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, קובע עיתותיו לתורה, יראת ה' היא אוצרו, מוכתר בכל מידה נכונה, שמו הטוב הולך לפניו, מחשובי אנ"ש

הרה"ח **יוסף חיים שלינגר** שליט"א
לחמיו ידידנו הנכבד מחשובי וטפארי אנ"ש

הרה"ח **אלימלך שוורץ** שליט"א
לרגל שמחת הולדת הנכד הנין

בן אצל בנו נכדו האברך החשוב, המחנך

הדי **משה זרח** ה"ץ
יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לעילוי נשמת

הגון החסיד רבי יהושע העשיל

בהרה"ח ר' **מרדכי דוד** זצ"ל
ראש ישיבת רחין באיין
נלב"ע כ"א שבט
ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י נכדו

ידידנו הנכבד האי גברא יקרא,
יקר שבערכין יראת ה' היא אוצרו,
שמו הטוב הולך לפניו, קובע עיתותיו לתורה,
איש חסד לכלל ולפרט, מחשובי אנ"ש

הרה"ח ר' **דוד אייזנבך** שליט"א
נו"נ לרבוה"ק

לעילוי נשמת

האשה החשובה הצו"ח בת קדושים
אשר עברה את מאורעות הטוואה האיומה
באמונת עוז ותעצומות

מרת יענטא יהודית

מנ"ר **משה** זצ"ל
נלב"ע י"ח שבט תשי"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנו ידידנו הנכבד והנעלה
האי גברא יקרא, ראש וראשון לכל
דבר שבקדושה, נודע לשם ולתהילה,

מסור בכל ליבו ונפש
לכל מפעלות וצר הקודש בכלל
ולבית מדרשו הגדול בפרט ה"ה
הרה"ח ר' **יעקב יצחק גולדברג** שליט"א

ברכת מזל טוב וגדיא יאה

ברגשי כבוד ויקר נשגור בזה מלא הטנא ברכות מאליפות ומרובבות קדם האי גברא רבה, ידד' ה' וידיד כל בית ישראל, צהלתו על פניו, חרף ובקי טובא, כל רז לא אניס ליה, פה מפיק מרגליות טובות, הוצק חן בשפתותיו, מלהיב לבבות ישראל לאביהם שבשמים, ורבים הם שומעי לקחו השותים בצמא את דבריו החוצבים להבות אש, על ישראל הדרתו

הגה"צ רבי מנחם מנדל גאלד שליט"א
אב"ד לובלין, חדב"ג כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א
לרגל שמחת הולדת הנכד
בן לחתנו ידידנו הנכבד האברך החשוב לן בעומקה של תורה

מוהר"ר אליעזר ווייצער שליט"א
יה"ד שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

נדבת ידידנו הנכבד האי גברא יקירא, העושה צדקות נפלאות ונצורות, יקר שבערכין איש חי ורב פעלים הנועד לשם ולהתילה משכיל אל דל, מחשובי אנ"ש

הרבני הר"ח ר' בנימין לאנדא שליט"א
ולחמיו ידידנו הנכבד, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, קובע עיתותיו לתורה, מסור בכל ליבו ונפשו לכל קדשי בית לעלוב

הרה"ח המפאר מוה"ר מרדכי הלוי לוסינג שליט"א
לרגל שמחת נישואי בתו נכדתו הכלה החשובה תחי'
עב"ג החתן המופלג בתורה וירא"ש, עדין לגאון ולתפארת, כליל המעלות והמיות

הבה"ח משה הי"ן
בן ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' יעקב יוסף פרידמאן שליט"א
יה"ד שעילה הזיווג יפה לקשר של קיימא, זורות ישרים מבורכים, ויזכו לרוות מהם ומכל יוצ"ח רוב נחת מתוך בריות גופא

שמחת החתונה ביום שני באולם החדש
1371 Fifty-first Street
Brooklyn, New York
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים בשמחתנו, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני נא לראות הזמנה זו כאישית

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

נשגור בזה לידידנו הנכבד והנעלה איש האשכולות ורב תבונות, אשר שמו הטוב הולך לפניו, חכם לב יקח מצוות משכיל אל דל, דיו רב לו בתורה וחסידות, זכה לקרבה יתירה מכ"ק מרן אדמו"ר זיע"א ולהבדלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"ח מואיר גרוס שליט"א
לרגל שמחת הולדת הנכד
בן אצל בנו האברך החשוב, לן בעומקה של תורה
הרה"ח אברהם עמרם מליכאל הי"ן
יה"ד שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב וגדיא יאה

ברגשי כבוד ויקר נשגור בזה מלא הטנא ברכות ומרובבות קדם האי גברא יקירא, הנועד לשם ולהתילה, אשר שמו הטוב הולך לפניו, חכם לב יקח מצוות, משכיל אל דל, מוקיר ורחים רבנן, שמו הטוב הולך אבון, מוקיר ורחים רבנן, שמו הטוב הולך לפניו, משכיל אל דל, קובע עיתותיו לתורה, יראת ה' אוצרו, נכדו חביבו של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א מנוע אראלים ותרשישים

מוה"ר שמואל שמעלקא באכנער שליט"א
בן הגאון הצדיק רבי אליהו
חדב"ג כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א
לרגל שמחת נישואי בתו הכלה החשובה תחי'
עב"ג החתן המופלג בתו"ש עדין לגאון ולתפארת

הבה"ח שלמה הי"ן
בן ידידנו הנכבד האי גברא יקירא כליל המעלות והמיות מוכתר בכל מידה נכונה, שמו הטוב הולך לפניו, קובע עיתותיו לתורה

מוה"ר יוסף שלום פריינד שליט"א
והברכת אחת לזקינו האי גברא רבה המומ"ם בכל מכמני התורה חרף ובקי טובא, אוצר כלי חסדה, ורחמינו רבי לייבוש שליט"א
ולחמיו ידידנו הנכבד האי גברא רבה איש האשכולות ידיו רב לו בתורה וחסידות, נודע לשם ולהתילה בשדה החינוך

הרה"ח יוחנן צעהנווירט שליט"א
יה"ד שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות רוב נחת דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת החתונה ביום ראשון באולם כתר רייזל
220 Wilsoin Street
Brooklyn, New York
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים בשמחתנו, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני נא לראות הזמנה זו כאישית

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

נדבת ידידנו הנכבד האי גברא יקירא יקר שבערכין, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, יראת ה' היא אוצרו, מוכתר בכל מידה נכונה, שמו הטוב הולך לפניו, פאר המעלות והמיות, המתקן הדגול

הרה"ח צבי אריה מילגרום שליט"א
לרגל שמחת אירוסיו בנו החתן המופלג בתורה וירא"ש, עדין לגאון ולתפארת, כליל המעלות והמיות
הבה"ח שעי"י הי"ן
עב"ג הכלה החשובה תחי'
בת ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' שמואל כץ שליט"א
יה"ד שעילה הזיווג יפה לקשר של קיימא, זורות ישרים מבורכים, ויזכו לרוות מהם ומכל יוצ"ח רוב נחת מתוך בריות גופא

גם אני קבלתי ע"ע כהוראת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א: להוסיף זכויות
ולברך 'ברכת המזון מתוך הסידור'

מנא מלא ברכות

ברכת מזל טוב וגדיא יאה נשגור בזה לידידנו הנכבד והנעלה, איש האשכולות ורב תבונות, אשר שמו הטוב הולך לפניו, חכם לב יקח מצוות, משכיל אל דל, מוקיר ורחים רבנן וזאתו גופא צורבא מרבנן, מקים אהלה של תורה וחסד, העומד בל"ג לכל מפעלות חצר הקודש, זכה לקרבה יתירה מכ"ק מרן אדמו"ר זיע"א ולהבדלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הרבני הנגיד החסיד מוה"ר אברהם משה מרגלית שליט"א
ולאביו ידידנו הנכבד והנעלה, איש האשכולות ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, מופלא בכל שלושה עמודי העולם, תורה, עבודה, וגמילות חסדים

הרבני הנגיד החסיד מוה"ר צבי נפתלי שליט"א
לרגל שמחת נישואי בתו נכדתו הכלה החשובה תחי'
עב"ג החתן המופלג בתורה וירא"ש, עדין לגאון ולתפארת, כליל המעלות והמיות

הבה"ח פנחס יוסף הי"ן
בן ידידנו הנכבד מנוע אראלים ותרשישים
מוה"ר הרב אהרן דוד אנגלרד שליט"א
בן ידידנו הנכבד מנוע אראלים ותרשישים

הרה"צ רבי יצחק שליט"א
ולחמיו ידידנו הנכבד מנוע אראלים ותרשישים
הגה"ח רבי אלימלך שפירא שליט"א
יה"ד שעילה הזיווג יפה לקשר של קיימא, זורות ישרים מבורכים, ויזכו לרוות מהם ומכל יוצ"ח רוב נחת מתוך בריות גופא

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

נדבת ידידנו הנכבד האי גברא יקירא יקר שבערכין, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, קובע עיתותיו לתורה, יראת ה' היא אוצרו, מוכתר בכל מידה נכונה, מסור בל"ג למען בית מדרשיו תפלה למשה צפת

הרה"ח יהושע יעקבוביץ שליט"א
ולחמיו ידידנו הנכבד איש האשכולות, מחשובי מתפללי בית מדרשיו תפלה למשה צפת
הרה"ח שמאול יהודב שליט"א
לרגל שמחת הולדת הבן הנכד
יה"ד שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

נשגור בזה לידידנו הנכבד איש האשכולות, מוכתר בכל מידה נכונה יראת ה' היא אוצרו, ידיו רב לו בתורה וחסידות, מחשובי אנ"ש
הרה"ח יהושע בלוי שליט"א
ולאביו ידידנו הנכבד
הגאון רבי חיים יוסף שליט"א
רב טענת פאג"י מו"ר תורה חרות
לרגל שמחת הולדת הנכד הגינ
בן אצל בנו נכדו האברך החשוב, לן בעומקה של תורה

הרה"ח חיים אורי הי"ן
יה"ד שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב לבבית

לידידנו עוז האי גברא רבא, הנועד לשם ולהתילה איש האשכולות, משכיל אל דל, ומאשפות ירום אביון, דבוק ומקושר לרבוה"ק, מקרב ליבן של ישראל לאביון שבשמים ומקדש שם שמים ברבים, מרחיב גבולות הקדושה בהפצת תורה ויראת שמים וחסידות

הגה"ח רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א
רב מגדל העמק ונשיא מוסדות מגדל אור
לחלל שמחת הולדת חנין בן אצל נכדו לן בעומקה של תורה מוכתר בכל מידה נכונה האברך החשוב
הרה"ח דב בעריש הי"ן
והברכה אחת לזקינו

הרה"ח המפאר ר' שמואל אריה שליט"א
מחשובי אנ"ש
הרה"ח המפאר ר' אליעזר פיקסלר שליט"א
מחשובי ומפארי אנ"ש
הרה"ח המפאר ר' מרדכי שלמה פיקסלר שליט"א
יה"ד שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

ברכת מזל טוב חמה ולבבית נשגור בזה לידידנו הנכבד והנעלה איש האשכולות ורב תבונות, אשר שמו הטוב הולך לפניו, חכם לב יקח מצוות, משכיל אל דל, ליבו ער לכל דבר שבקדושה, מוקיר ורחים רבנן, קובע עיתותיו לתורה העומד בל"ג לכל מפעלות חצר הקודש ובפרט לגליגוננו, זכה לקרבה יתירה מכ"ק מרן אדמו"ר זיע"א, ולהבדלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הרבני החסיד המפאר מוה"ר מתתיהו ישראל גרוזינגר שליט"א
ולבנו ידידנו הנכבד האברך החשוב לן בעומקה של תורה, טוב ליבו ונפשו מי ימלל, ליבו פתוח כאולם לזולת

הרה"ח ר' משה שליט"א
לרגל שמחת אירוסיו נכדתו בתו הכלה החשובה תחי'
עב"ג החתן המופלג בתורה וירא"ש, עדין לגאון ולתפארת, כליל המעלות והמיות

הבה"ח חיים וינטרוב הי"ן
מבכירי ישיבת טשערנוביל
בת ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' יצחק שליט"א
יה"ד שעילה הזיווג יפה לקשר של קיימא, זורות ישרים מבורכים, ויזכו לרוות מהם ומכל יוצ"ח רוב נחת מתוך בריות גופא

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

נדבת ידידנו הנכבד האי גברא יקירא ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, שמו הטוב הולך לפניו, רב פעלים לתורה וחסידות, מקבל כל אדם בסבר פנים יפות, משכיל אל דל, מחשובי ומתפללי ולמוסי' בית מדרשיו הגדול

הרה"ח מרדכי שלמה גרשון נפרשטיק שליט"א
לרגל שמחת נישואי בתו הכלה החשובה תחי'
עב"ג החתן המופלג בתו"ש ובמידות טובות עדין לגאון ולתפארת
הבה"ח פנחס פפר נ"י
יה"ד שהזיווג יעלה יפה לבני עדי עדי ויזכו לרוות מהם ומכל יוצ"ח זורות ישרים ומבורכים, רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא אכ"ר
שמחת החתונה ביום שלישי באולם הכרמים (כרם בתיא) בית שמש
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים בשמחתנו, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני נא לראות הזמנה זו כאישית